Է. ՏԱՐԻ 1941 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 29 ՄԱՐԳԱՑ 4382 – Հ. Տ. 5 ՅՈՒԼԻՍ 1890 – Ն. Տ. 17 ՅՈՒԼԻՍ 1890 – ՀԻՃՐ. 1 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1307 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան բաժնեգին արծաթ ……… 160
» » Վեցամսեայ » » ……… 80
» » Եռամսեայ » ……… 40
Գաւառաց » Տարեկան » » ……… 200
» » Վեցամսեայ » » ……… 100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք ……… 56
» » վեցամսեայ » ……… 28
[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 5 ՅՈՒԼԻՍ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆՔ

Սեւ Ծովու, Մարմարայի և Միջերկրականի եզերաց հայաբնակ քաղաքներէ հարցումներ կ'ուղղուին մեզ Էսաեան-Ունճեան շոգենաւային նոր ընկերութեան կազմութեան առթիւ։ Մեծ բաներ կը յուսացուին այս ընկերութենէ, և ընդհանուր պէս այս կարգի ձեռնարկութիւններէ։ Որչափ գիտենք, ընկերութիւնը վերջնապէս կազմակերպուած չէ դեռ, և թէպէտ կ'ըսուի թէ բաժանորդական ընկերութիւն մը պիտի լինի և բաժիններ հանէ, բայց ցայսօր մասնաւոր ընկերութիւն մ'է, կարծենք քան բաժնետէրերով, որոց գլուխն են Էսաեան և Ունճեան Տեարք։ Ընկերութիւնն առայժմ երկու շոգենաւեր միայն կը բանեցնէ, Ատանա և Թարսուս, բայց որովհետեւ կ'ըսուի թէ մինչեւ 100 հազար ոսկւոյ դրամագլուխ մը գրուած է կամ պիտի գրուի գործին մէջ, աւելորդ է յաւել թէ ուրիշ շոգենաւեր ալ պիտի գնուին հետզհետէ, և թերեւս մինչեւ այն ատեն ընկերութիւնն ալ այնպիսի կազմակերպութիւն մը ստանայ զոր արժան համարուի ծանուցանել հասարակութեան։

* * *

Բայց Հայոց նախաձեռնութեամբ շոգենաւային ընկերութեան մը կազմութիւնն ինքնին ա՛նքան շահագրգիռ երևոյթ մ'է որ մեր Նամակագրաց հետաքրքրութիւնն իրաւացի կը գտնենք լիովին։ Ի վաղուց անտի ծովային փոխադրութիւնն ամենէն շահաւոր ձեռնարկներէ մին համարուած է իրաւամբ։ Եթէ երեսուն տարի յառաջ հայ վաճառականք և սեղանաւորք շոգենաւային ընկերութիւն մը կազմելու յաջողէին, ցայսօր ո՛րչափ յառաջ կ'երթար ձեռնարկութիւնն, ո՛րչափ գումարներ զորս հայ վաճառականք ամեն տարի կը վճարեն օտարազգի շոգենաւային ընկերութեանց՝ իրենց կը մնային։ Իրաւ, 1856ին Կ. Պոլսոյ վաճառականք այսպիսի փորձ մ'ըրին։ «ՇԻՐՔԷԹԻ ԹԻՃԱՐԷԹԻ ԱՐՄԷՆԵԱՆ» անուամբ առեւտրական ընկերութիւն մը կազմեցին, որոյ կանոնագրութիւնն ալ հրատարակեցին Մասիսի տպարանին մէջ, նոյն տարին (1856ին), սա կրկին մակագրով Կանոնադրութիւն Առեւտրական Ընկերութեան Արմենեան.—Գանուննամէ Շիրքէթի Թիճարէթի Արմէնեան, հայատառ թրքաբարբառ տետրակ մը 32 էջէ բաղկացեալ, որ կը պարունակէ 48 կանոններ։ Բաժինն 5 ոսկի էր. ո՛չ մէկ անդամ 10է աւելի բաժին կրնար ստորագրուիլ. Հայ Լուսաւորչականք միայն կրնային անդամ լինել. որովհետեւ ձեռնարկուք, գլխաւորապէս Կեսարացի վաճառականք, ո՛րչափ շահասէր և գործնական մարդիկ, նոյնքան ջերմ ազգասէրներ և եկեղեցասէրներ էին, ինչպէս կ'երեւի իրենց յառաջաբանութեան սա վերջին պարբերութենէ։

«... Պիզլէր տախի էլթաֆը Ըլյապանիյէ վէ Թէվֆիգաթը Իլահիյէյէ իթթինատէն, սէյատէթի հալիյէյի պայիս վէ Էջմիածնական և Լուսաւորչական Հայոց Ազգըմըզըն իքթիսապընը մօհիպ «ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՄԷՆԵԱՆ» (Շիրքէթի Թիճարէթի Արմէնեան) իսմինտէ պիր գումփանեա թէշքիլինի ֆարզ կէօրիւպ աթի իւզզէրէ գանուն ու գայտէլէրին իճրասընա տախի իպթիտար գըլընըր. հէման Խիւտա Թէալատան Էջմիածնական և Լուսաւորչական Հայոց Ազգըմըզըն վէ տայիրէի սախիպլէրինտէն պուլունան շու Ազգային Ընկերութիւնըմըզըն հագգընտա Թէվֆիգաթը իլահիյէսին եաւէր ու միւին պույուրմասը զըմնընտա խասսէթէն թէմէննի վէ նիյազ օլունմուշ տուր.»(*)

Ընկերութեան կազմակերպութեան համար առժամանակեայ վարչութիւն մ'ընտրուած էր, որոյ ատենապետն էր Յովհաննէս էֆ. Կիւմիշեան, գանձապետն՝ հանգուցեալ Սահակ Կիւլպէնկեան և քարտուղարն՝ Կարապետ էֆ. Թիրեաքեան։ Կանոնագրոյն խմբագրութեան գործակցած էր առաջին հայազգի նախարարն՝ հռչակաւոր Գրիգոր Աղաթոն։ Կանոնագրին Ա. յօդուածն Ընկերութեան նպատակները կը սահմանէր, որոց առաջինն էր շոգենաւ գնել կամ վարձել և բանեցնել, գործարան բանալ, կալուածներ գնել, և առեւտրական զանազան ձեռնարկութիւններ ընել։ Ընկերութիւնն իր անուամբ կնիք մ'ալ ունէր՝ եօթն կտորներէ բաղկացեալ, որոց իւրաքանչիւր կտորը վարչութեան մէկ անդամին քով։ Առաջին մի քանի նիստերը տեղի ունեցան ի Վալիտէ Խան։ Ստորագրութեան բացուած օրն իսկ 500 ոսկի ստորագրուեցաւ մի քանի անդամոց մէջ։ Բայց ո՛ և է անձնական պատճառաւ մը անհամաձայնութիւն մտաւ, և ձեռնարկութիւնը շարունակութիւն չունեցաւ։

Մի քանի տարի ետքն, դէպ ի 1860ին, առեւտրական ուրիշ ընկերութիւն մը հաստատեցաւ Կ. Պոլսոյ հայ վաճառականաց մէջ, ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ անուամբ, բաժինն 500 ոսկւոյ, 50 բաժնի վրայ, այսինքն 25,000 ոսկւոյ դրամագլխով, որ կէսը կանխաւ վճարեալ։ Բայց տարի մը շարունակելէ ետքն, Ամերիկայի պատերազմը ծագելով, բամպակեղէնի վաճառականութեան մէջ անօրինակ տագնապ մը ծագեցաւ, որուն զոհ գնաց Ընկերութիւնն, և ծանր վնասով լուծուեցաւ։ Այս Ընկերութիւն ևս մտադիր էր շոգենաւ ունենալ, Մանիֆաթուրայի փոխադրմանց համար, որ այն ժամանակէն Հայոց վաճառականութեան գլխաւոր առարկայից մին էր։

* * *

Շոգենաւ բանեցնելու գաղափարն, ուրեմն, նոր չէ հայ վաճառականաց մէջ. բայց ա՛յլ է ծրագրել, այլ՝ գործադրել, և գործադրութիւնը վերապահուած էր այս տարւոյս։ Այն միջոցին Յոյներն եկան անցան զմեզ։ Յոյն մը Փափաեանի շոգենաւային ընկերութիւնն հիմնեց, ուրիշ յոյն մը Կուրճի շոգենաւային ընկերութիւնն, և Փանելէնիք ընկերութիւնն օսմանեան ամեն նաւահանգիստները շոգենաւ ղրկելով, ի կիռ կուգայ եւրոպեան հնագոյն ընկերութեանց հետ։

Ո՛չ միայն հայ վաճառականք, այլ մանաւանդ հայ պանդուխտք ո՛րչափ դրամ կը վճարեն այս զանազան շոգենաւային ընկերութեանց։ Հազարաւոր հայ և թուրք պանդուխտք ամեն տարի Տրապիզոնէ շոգենաւ կը նստին Կ. Պոլիս գալու։ Ռուսական, ֆրանսական, աւստրեան և օսմանեան շոգենաւային ընկերութիւնք միաբանած են Տրապիզոնէ եկող հասարակ ուղեւորներէն մարդ գլուխ 150 ղրուշ նաւողչէք առնուլ։ Այս սակագնին անիրաւութեան դէմ ի՛նչ որ ըսուի՝ կ'արժէ։ Պաթումէ ի Կ. Պոլիս նաւողչէքն 80 ղրուշ է միայն, մինչ Պաթում Կ. Պոլսէ 12 ժամ աւելի հեռի է քան Տրապիզոն։ Մղոնի հաշուով, Տրապիզոնի ուղեւորքն 60 ղրուշ միայն պէտք էր առնուլ։ Մէկ ոչխարի համար 15 ղրշ. նաւողչէք կ'առնուի, մինչ ոչխար մը գաւառացի հասարակ ուղեւորէն աւելի տեղ կը բռնէ շոգենաւին մէջ, աւելի աշխատութիւն կը պատճառէ նաւաստեաց, և շոգենաւէն կ'ընդունի իր խոտն։ Այս շոգենաւային ընկերութիւնք Փոքր Ասիայէն եկող պանդուխտէն տասնպատիկ աւելի նաւողչէք առնելով, ոչխարէն աւելի անարգութեամբ կը վարուին անոր հետ։ Փանէլէնիք և Կուրճի յունական ընկերութիւնք ի սկզբան ժողովրդական տնօրինութիւն մ'ըրած էին՝ աւելի արդար սակագին մը դնելով Տրապիզոնի ճամբորդաց համար, բայց շահասիրական մղումը ժողովրդականութեան փափաքէն աւելի զօրաւորապէս ցնցեց զիրենք, և ի վերջոյ իրենք ալ միացան միւս ընկերութեանց հետ։

Եւ գիտե՞նք թէ պանդուխտն այն 150 ղրուշի նաւողչէքն ի՛նչպէս կը հայթայթէ։ Որովհետեւ փարա վաստկելու համար կուգայ Կ. Պոլիս, Տրապիզոն հասնելուն ընդհանրապէս փարա չունի որ նաւողչէք վճարէ։ Փուլթօճիները կը ներկայանան, յանձն առնելով վճարել, Կ. Պոլսոյ մէջ ընդունելու պայմանաւ։ Եթէ նորեկ պանդուխտը Կ. Պոլսոյ մէջ ճանչւոր ունի, սա կը վճարէ, և նորեկն իր աշխատութեան առաջին պտուղէն այս պարտքը պէտք է հատուցանէ։ Բայց աւելի յաճախ կը պատահի որ խեղճ նորեկն այնպիսի բարեկամ չունենայ։ Փուլթօճիներն յանժամ այս մարդիկը մաւնաները լեցնելով անբան անասունի պէս կը հանեն ցամաք, և կը տանին կը փակեն որճարան կոչուած բանտի մը մէջ, ուստից դուրս չեն կրնար ելնել մինչեւ որ մէկը գնէ զիրենք, այսինքն՝ յանձն առնու փուլթօճին գոհացնել, պայմանաւ որ նորեկն իւր աշխատութեան ներքեւ ծառայէ ցհատուցումն 150 ղրուշին։ Նորեկը կ'առաջնորդուի մաքսատուն, կամ ուրիշ գործատեղի մը, ուր պարտի աշխատիլ չոր հացով. զի իւր թոշակը կը ստանայ իւր երաշխաւոր։ Հազիւ երկու տարիէն կը վճարուի 150 ղրուշն՝ որդւովքն ու սարօք։ Երբ երկու տարի կը տեւէ միայն Կ. Պոլիս գալու նաւողչէքին վճարումն, ո՞րչափ կրնայ տեւել գաւառին մէջ կնքեալ պարտուց և կառավարական տրոց վճարումն, և ե՞րբ պանդուխտը կրնայ շունչ առնուլ և հայրենիքը վերադառնալու պատրաստուիլ։

Ուրիշ առթիւ վերապահելով աւելի մանրամասնութիւն պանդխտական կենաց պայմաններու վրայ, շոգենաւային ընկերութեանց առթիւ սա ևս յիշեցնենք թէ երբ Եւրոպա երթեւեկող օտար վաճառաբարձ շոգենաւեր պատահին, վերոյիշեալ դաշնակից ընկերութեանց 150 ղրուշի փոխադրած ճամբորդը քան ղրուշի կը փոխադրեն։ Բայց որովհետեւ այս առեւտրական շոգենաւք միշտ չեն պատահիր, պանդուխտը Տրապիզոնի խաներուն մէջ սպասելով ևս պարտուց ներքեւ կ'իյնայ։

Այս պարագայից նայելով, լաւագոյն ևս է որ պանդուխտք փոխանակ ռուսական, Լոյտի, Մէսաժըրիի, Փաքէի կամ ուրիշ շոգենաւ նստելու որ 150 ղրուշէ պակաս չի փոխադրեր, իրենց գաւառէն [illegible] մինչեւ Կ. Պոլիս։ Արդէն մինչեւ Տրապիզոն կը քալեն 10-15-20 օր։ Իսկ՝ օրինակի համար՝ Կարինէն Ընկիւրիի ճամբով Սկիւտար ճիշդ մէկ ամիսէն կրնան գալ՝ օրն հինգ ժամ միայն քալելով։ Լաւագոյն չէ՞ երկու շաբաթ աւելի յոգնիլ քան երկու տարի գերի մնալ փուլթօճիին։

* * *

Շոգենաւային ձեռներիցութեան առջեւ գործ և ասպարէզ չի պակսիր ուրեմն, և ո՛չ միայն Միջերկրականի ու Կարմիր Ծովու, այլ և Մարմարայի ու Սեւ Ծովու միջեւ հայ վաճառականներու բանեցնելիք շոգենաւեր ապահով շահ մը կրնան բերել։ Ապահովագրութիւնն այսօր շոգենաւային ընկերութիւններն ազատած է յանկարծակի մեծամեծ կորուստներէ։ Երկաթուղիք ալ չեն մրցիր շոգենաւային ընկերութեանց դէմ. զի ամենէն աւելի երկաթուղի բանեցնող երկիրներ ամենէն աւելի շոգենաւ կը բանեցնեն միանգամայն։ Փոքր Ասիոյ ներսերն երկաթուղեաց շինութեան հետ, Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստներն ալ առաջուընէ աւելի շոգենաւ բանեցնելու պէտքն ունին։ Փափաքելով որ հայ դրամատէրներ լրջօրէն ձեռք զարնեն շահագործութեան այս (իրենց համար) նոր ճիւղին, կը փափաքինք նաև որ հայ երիտասարդութիւնն ևս իւր ուշադրութիւնը սահմանափակ ցամաքէն անհուն ծովուն վրայ դարձնէ պահ մը։ Հայ նաւապետներ արդէն կան, և կը յուսանք որ գործ չի պակսիր նորերուն ալ, եթէ ուսմամբ և վարժութեամբ հետզհետէ հասնին յառաջ գան։

(*)· Թէեւ տաճկախօս ընկերներուն հասկնալի ընելու համար կանոնագիրը թուրքերէն, բայց Ընկերութեան պաշտօնական անդորրագիրը հայերէն տպուած էր, նմանապէս կնիքն հայերէն էր։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՒԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Երբ սպառազինութիւնք ամեն ժամանակէ աւելի փութաջանութեամբ յառաջ կը տարուին, ամեն ժամանակէ աւելի ջանքեր կը լինին պատերազմի պէտք չթողլու, և միջազգային վէճերն իրաւարարութեամբ կարգադրելու։ Որչափ ալ երազ, բայց մարդասիրական երազ մ'է այս։ Ամսոյս 10/22ին ի Լոնտոն պիտի բացուի «Միջազգային խորհրդարանական Համաժողով» մը, որոյ նպատակն է իրաւարարութեան ատեաններ հաստատել տալ, որք միջազգային վէճերը քննելով և կարգադրելով տեղի չթողուն պատերազմի։ Համաժողովոյն պիտի նախագահէ Լորտ Հէրշէլ, որ անգլիացի հռչակաւոր աստղաբաշխին ընտանիքէն է։ Անգլիական խորհրդարանի 129 անդամներէ զատ, ցամաքային Եւրոպայի խորհրդարաններէն և մանաւանդ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ խորհրդարաններէն 69 անդամք ներկայ պիտի լինին։ Ի վերջ երկրորդ նստին, անգլ. խորհրդարանի անդամք մեծ հացկերոյթ մը պիտի տան ի պատիւ իրենց եւրոպացի պաշտօնակցաց։ Նախագահութիւնը Պ. Կլատսթոնի առաջարկուած էր։ Բայց ազատական կուսակցապետը՝ ծերութեան պատճառաւ՝ ինքզինք խնայելու հարկադրուած է, և իրեն առաջարկեալ պաշտօնէն հրաժարեցաւ նամակաւ մը, որոյ վերջին պարբերութիւնը սա է. «Կը ցաւիմ որ այսպէս հարկադրեալ եմ՝ առիթէ մը զրկուիլ՝ բողոքելու համար զինուորամոլութեան ամենածախս յարաճուն չարիքին դէմ, որ Եւրոպիոյ արդանդը կը կրծէ, և զգալի կը լինի մեր երկրին մէջ իսկ, թէեւ մեք այնքան դիւրութիւններ ունինք այդ չարիքին դէմ մաքառելու»։

Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովն, հաւանութեամբ Պ. Քրիսփիի, քուէարկեց առաջարկ մը, որով միջազգային իրաւարարութեան ատեաններու հաստատման փափաք կը յայտնուի յանուն Իտալեան ազգին։

Պ. ՍԹԷՆԼԻ
ԵՒ ԱՆԳԼԵՒԳԵՐՄԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ

Ֆրանսացի խմբագիր մը Պ. Սթէնլիի հետ խօսակցեցաւ անգլեւգերմանական դաշնագրոյն վրայ։ Պ. Սթէնլի ըսաւ.

«Այս դաշնագիրը մասամբ իմ գործս կրնամ համարիլ։ Քիչ էր մնացած որ Ափրիկէն յանձնէինք Գերմանաց, որք տակաւ կը սիրէին մօտակայ հողերու, եւ Անգլիացւոց ազդեցութիւնը բնաջինջ բառնալու հետամուտ էին։ Լորտ Սալզպըրի և իւր նախարարութիւն չգիտէին թէ ի՛նչ կ'անցնէր ու կը դառնար յԱփրիկէ։ Այնպիսի կարգադրութիւնք կնքուելու վրայ էին որք աղէտալի էին Անգլիոյ համար։ Խստիւ բողոքեցի լրագրաց և ժողովներու մէջ, և բողոքս լսելի եղաւ։»

Ֆրանսացի խմբագիրը կը հարցունէ թէ այս դաշնագիր շատ աննպաստ չէ՞ Ֆրանսայի։ Պ. Սթէնլի կը պատասխանէ.

«Ընդհակառակն։ Գոհ եղիք որ Զանզիպար մեր հովանաւորութեան ներքեւ կը մտնէ։ Եթէ չլինէինք մեք, Գերմանք տէր պիտի լինէին Զանզիպարի, և յայնժամ ապահով եղէք որ ո՛չ ձեր և ո՛չ մեր շահեր պիտի յարգուէին։ Գերմանք շատ անձնապաշտ, շատ խիզախ ժողովուրդ մ'են։ Ուղեւորութեանցս միջոցին փորձով համոզուեցայ ասոր։ Կը տեսնէի որ ևս քան զեւս կը յառաջանային յԱփրիկէ, գրեթէ բովանդակ երկիրը գրաւելով իւրացնելով։ Ի վերջոյ, «Կեցէ՛ք հոդ» պոռացի, վտանգին առջեւն առնելու համար։ Քանի որ Անգլիացիք են ի Զանզիպար, կրնաք ձեր գործերը բարեկամաբար կարգադրել անոնց հետ։ Գերմանաց հետ չպիտի կրնայիք։»

Գալով Հէլիկոլանտի, Պ. Սթէնլի կ'ըսէ թէ այդ կղզի կարեւորութիւն չունի Անգլիոյ համար, մինչ պատերազմի ժամանակ իբրեւ յառաջապահ կայարան մը կրնայ ծառայել Գերմանիոյ։

Պ. Սթէնլի շատ փայլուն կը տեսնէ Արեւելեան Ափրիկէի ապագայն։ Գերմանաց և Անգլիացւոց մրցման շնորհիւ այդ երկիր մինչեւ տասն տարի կերպարանափոխ պիտի լինի, և քաղաքակրթութիւնն հսկայաքայլ պիտի յառաջդիմէ։

Խմբագիրը հարցուց թէ յԱփրիկէ պիտի վերադառնա՞յ։ Պ. Սթէնլի ըսաւ թէ Գերմանաց պատկանող երկիրներու մէջէն չի կրնար անցնիլ, քանի որ ամեն Գերմանք հակառակ են իրեն։ Եւ բաց աստի, Ափրիկէ ուղեւորելու համար այսուհետեւ Տիկին Սթէնլիի հաւանութիւնն հարկաւոր է։

Խմբագիրը Պ. Սթէնլիի տնեակին մէջ Նափոլէոն Առաջնոյ կենդանագիրը դիտած լինելով, Պ. Սթէնլի ըսաւ թէ «կը սքանչանամ այս մեծ մարդուն վրայ, բայց Նափոլէոն Ա. պախարակելի է որովհետեւ յաղթութեան մէջ չափաւոր չեղաւ, ծայրայեղութեան դիմեց»։—«Բայց ո՞չ ապաքէն Գերմանք ևս կը գեղծանին իրենց Ֆրանսայի վրայ տարած յաղթութեամբ», ընդմիջեց հայրենասէր Ֆրանսացին, առ որ Պ. Սթէնլի պատասխանեց.

«Օր մը ամեն բան կուգայ իւր տեղը կը գտնէ։ Մեծն Նափոլէոն Ս. Գրոց մեզ ներկայացուցած Նաբուքոդոնոսորին նման եղաւ։ Անոր պէս ընկճեցաւ ջախջախեցաւ։ Նեմեսիս, Ոգին Վրէժխնդրութեան, ուշ կամ կանուխ կը լուծէ տկարներուն եւ հարստահարեալներուն վրէժն. ուշ կամ կանուխ, այո՛։ Համբերութի՛ւն, համբերութի՛ւն։»

ԵԳԻՊՏՈՍ

Խտիւական հրամանագիր մը կը տրամադրէ թէ Թուրքիայէն և ուրիշ երկիրներէ անհատից ձեռամբ յԵգիպտոս թէմպէքիի ներածումն արգիլուած է։ Թէմպէքին Եգիպտոսի մէջ Ռէժիի վերածուած է։ Գահիրէէ կա-

---

— 1 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՍԴԱՆԼԻԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ի ԽԱՒԱՐԱԿՈՒՌՆ ԱՓՐԻԿԷ

Էմին փաշան ազատելու համար Սդանլիի կատարած հրաշալի ուղեւորութիւնն՝ ընդհանուր հետաքրքրութեան հոսանք մը արթնցուցած է այն երկհատոր երկասիրութեան վրայ զոր Սդանլի հրատարակեց վերջերս եւ որ զանազան լեզուներով ի լոյս ընծայուեցաւ վեց եօթն մայրաքաղաքաց մէջ միահաղոյն։ Լրագիրք ամէն օր քաղուածներ կը հրատարակեն այդ ուղեւորութեան վրայ։ Թայմս ևս տասներկու սիւնակ յաւելուած մը հրատարակած է, զոր կը թարգմանենք հետզհետէ։ Այս յաւելուածով, այդ ահագին գործին վրայ ընդհանուր գաղափար մը տալ միայն կարելի է, որչափ ալ քաղուածները խնամով ընտրուին։ Ուստի հսկաքայլ մը պէս կ'առնունք այդ կտորներն, հետեւելով մեծ երկրախոյզին հանգրուաններուն։

ԵՒՐՈՊԱՑԻՆ Ի ՔՈՆԿՕ

Յունուար 27ին, Սդանլի Աղեքսանդրիա կը հասնի, յարաբերութեան կը մտնէ Խտիւին, Նուպար փաշայի և այլոց հետ, իր քովը կ'առնու զօքթոր Բարք. փետրուար 3ին, Սուէզէն կը մեկնի, 22ին Զանզիպար կը հասնի, Սայիտ-Պարղաշ վեհապետէն կ'ընդունուի և կը բանակցի հռչակաւոր Թիբբու-Թիպի հետ, որուն դէմ սոսկալի քէն մը պահած է՝ իր խոստմնադրուժ խարդախութեան համար։ Բայց կարելի՞ է վստահիլ այդ գերեաց վաճառական Արաբին։ Սդանլի հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ զայն.

«Թիբբու-Թիպ այսօր շատ աւելի մեծ մարդ է քան 1877ին, երբ ուղեկցեցաւ մեր կարաւանին՝ Քոնկոյի գետն ի վար իջնելէ առաջ։ Իր հարստութիւնը, զոր այնչափ տաժանելի կերպով վաստկած էր, գործածեց հրացան և վառօդ գնելու. բազմաթիւ արկածախնդիր Արաբներ վազեցին եկան իր դրօշակին ներքեւ, և այսօր Սդանլիի Ջրվէժներէն մինչեւ Թանկանիքա լիճը տարածուող երկրին թագաւորն է, առանց թագի, բայց միահեծան և ամենէն ընդունուած։ Կը հրամայէ հազարաւոր մարդերու որք կռիւներու մէջ եփած են և Հասարակածի վայրագ կեանքին վարժուած։ Եթէ վստահ ըլլայի որ թշնամական դիտաւորութիւններ ունի ինծի դէմ, ոտքս անգամ չէի դներ իր հողերուն վրայ, որովհետեւ եթէ գրաւէր Էմինի տարած ռազմամթերքս և ապա զայնս գործածէր մեզի դէմ, Քոնկոյի նորահաստատ պետութեան գոյութիւնը վտանգի կ'ենթարկուէր և ա՛լ այնուհետեւ մեր արշաւանքն ալ աննպաստ կը մնար։ Մէկ կողմէ Թիբբու-Թիպ, և միւս կողմէ Ուկանտայի Մուանկա թագաւորը, անձրեւէն փախչելով կարկուտի բռնուիլ ըսել էր։ Թիբբու՝ Քոնկոյի աւազանին Զօպէյր փաշան է, այնչափ ահարկու եթէ զայն քեզ թշնամի ընես՝ որչափ Սուտանի Զօպէյրը ի գլուխ իր գերիներուն։ Բարեբաղդաբար, ես ճշդիւ այն դիրքը չունէի իմ Զօպէյրիս դիմաց ինչպէս Կորտոն փաշան իրենին հանդէպ. իմս դեռ ո և է ատելութիւն չունի ինծի դէմ. ձեռուըներս ազատ են, ոտքերս չեն կաշկանդուած։ Ուստի, պէտք եղած բոլոր շրջահայեցութեամբ, Թիբբու-Թիպի ո՛ւր տեղուանքն ըլլալը փնտռեցի մեր առաջին տեսակցութեան ատենն իսկ, և զինքը պատրաստուած գտայ ամէն պատահականութեան. կարաւանս թալլել կամ իմ ծառայութեանս մէջ մտնել։ Ես երկրորդն ընտրեցի, և նոյն վայրկենին բանակցութեանց սկսանք։»

Մարտ 18ին, Սդանլի Քոնկօ կը հասնի Բարեյուսոյ Գլխուն ճամբով եւ անմիջապէս աւելի վեր կ'ելլէ ի Մադատի, ուր կարաւանը կը կազմուի։

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆԳՐՈՒԱՆԸ

«Մարտ 25ին, սուտանեան փողերը կ'արթնցնեն ճամբարը ժամը հինգը քառորդ անցած. ժամը վեցին, վրանները կը ծալլուին, ջոկատները կը շարուին իրենց հարիւրապետներուն հրամանաց ներքեւ, իւրաքանչիւրն իրենց փոխադրելիք գոյքերուն մօտ։ Ժամը վեցը քառորդ անցած, կը մեկնէի յառաջապահ գնդին հետ։ Կարաւանը կը հետեւէր քիչ հեռուէն, ռազմամթերքի, կերպասներու, ուլունքներու, երկաթեայ թելի, պղպջատեայ ձողերու, պահեստի ուտեստներու, բրինձի, մեքենայից ևայլն 466 բեռներով։ Մեկնումն հրաշալի եղաւ. բայց, առաջին ժամէն յետոյ, բլուրներն այնչափ քարքարոտ էին և այնչափ սեպաձեւ, բեռներն ա՛յնչափ ծանր, արեգակն ա՛յնչափ տաք, մարդիկ ա՛յնչափ լիառատ սնած [illegible] վրայ, ա՛յնչափ մոռցած էին աշխատութիւնը, զմեզ ալ ա՛յնչափ թուլցած կ'զգայինք որ քիչ ատենէն կարաւանը ցիր ու ցան եղաւ կարի վհատեցուցիչ եղանակաւ մեր երիտասարդ սպայներուն համար, որք բնաւ վարժուած չէին այս տեսարանին։ Մեր պղպջատեայ նաւը, [illegible], վերանորոգուած և բոլորովին պատրաստ, մեզ կը ծառայէր Մբողայէն անցնելու՝ յիսունական հոգւոյ խմբերով։ Միւս եզերքին վրայ հաստատեցինք մեր բանակետղը։

«Սուտանցիները ողորմելի տեսարան մը կը ներկայացնէին։ Յոգնութիւնը, իրենց պուրնուզներուն ներքեւ մթերեալ հրատապ տաքութիւնը, ճամբուն հազար դժուարութիւնք, ամեն բան կ'աւելցնէր իրենց յաւիտենական դժկամակութիւնը։ Հակառակ իրենց դառն գանգատներուն թէ ուղտ չէր տրուէր իրենց, Սոմալիները նուազ խոնջ կ'երեւէին։»

Ճամբան դժուար է Մադատիէն ի Բուլ. կարաւանը կազմող այլազան տարրերը, բեռնակիրներուն հապճեպ ընտրութիւնը, ճերմակներուն անփորձութիւնը կը հարկադրեն Սդանլի յաճախակի միջամտելու։

Ապրիլ 22ին, Լէօփոլտվիլ են, ուր խումբին առջեւ կը բացուին նաւարկութեան երկար օրեր գեղաշուք Քոնկոյի վրայ։

Յունիս 12ին, Սդանլի կը հասնի Արուհուիմի և Քոնկոյի իրար կցուած տեղը, Պասօքոններուն գիւղին դիմաց։ Այդ տեղ կը պատմէ հետեւեալ մանրադէպն որ ցոյց կուտայ թէ սեւամորթն ի՛նչ դիւրաւ կը դառնայ սկզբնական կեանքին։

«Պասօքոններն հայրենակից են Պարութիի, այսինքն Թնդանօթի Վառօդ մականուանեալին, զոր Բարէմա 1883ին յափշտակած էր տակաւին տղայ հասակին մէջ։ Սըր Ֆրանսիս Ուինդըն զայն հետը տարած էր Անգլիա, լաւ ևս վարժեցնելու համար քաղաքակիրթ բարքերու։ Սըր Ֆրանսիսի ձեռքէն իմ ձեռքս անցնելով, վեց տարի յետոյ վերջապէս վերստին ինքզինքը կը գտնէր իր գիւղին և իր ցեղին մօտ։ Տեսնելով որ իր աչուըները բուռն ուշադրութեամբ յառած էին իր ծննդավայրին վրայ, խրախուսեցի զինքը որ ձայն տայ Պասօքոններուն և հրաւիրէ զանոնք որ այցելութեան գան մեզ։ Ատենօք, անտառաց զաւկներուն վստահութիւնը գրաւելու համար ըրած ջանքերս բնաւ յաջողած չէին, թէպէտ չեմ տարակուսիր որ օր մը պիտի յաջողին։ Երկար ատեն ես ինծի հարցուցած էի. Ինչո՞ւ համար անտառաց բնակիչներն աւելի վայրենի, աւելի երկչոտ են քան արձակ տեղերու բնակիչները։ Միեւնոյն մեթոտներն ի գործ դրուեցան. իրենց աչուըներուն առջեւ խաղցուցին ամենէն պայծառ գոյներով փայլուն կերպասներ, կամ շլացուցիչ երանգներով մարգարիտէ մանեակներ. սիրալիր խօսքեր, ապահովիչ ժպիտներ եւ շարժումներ, ժամերով ոչ մէկ բան ի բաց թողուեցաւ։ Այս ամենը վայրապար, եւ հակերն ստիպուեցան գոցել՝ սպասելով լաւագոյն ժամանակներու։ Պատճառն այն է որ անտառը միակ ապաւէնն է իր զաւկներուն։ Ընդդէմ այն կասկածներուն զորս իրեն կը պատճառէ օտարականը, ընդդէմ այն անսահման վտանգներուն զորս նա իր հետ կը բերէ, անտառաց բնակիչն ուրիշ միջոց չունի բայց եթէ անտառաց անծանօթ խորքերը։ Եթէ յանդգնի անոնց եզերքէն դուրս ապրելու, անծանօթի մը մերձեցումը ետ կը մղէ զինքը մինչեւ որ վերստին հասնի իր տեղը. այն ատեն կանգ կ'առնու՝ վերջին անգամ մը դիտելու համար նորեկը, յետոյ խաւարին մէջ կ'անհետանայ այնպիսի դէմքով մը որ կարծես ըսել կ'ուզէ. «Է՛յ, մնաս բարով. հոս իմ տեղս է։» Բաց դաշտերուն մէջ, բնիկը կը գտնէ միշտ բարձր տեղ մը, ծառ մը որուն վերէն կը դիտէ նորեկները եւ անոնց վրայ գաղափար մը կը կազմէ։ Անտառին մէջ, ընդհակառակն, հանդիպումը դիպուածական է միայն. օտարականը անծանօթն է, հաւանօրէն թշնամին, անոր նպատակը մութի մէջ կը մնայ։ Զարմացումը կը նկարուի մէկուն դիմագծերուն վրայ. սարսափը կը կծկէ միւսին դէմքը։

(Շարունակելի)

ռավարութիւնը Պ. Խալիլ Խայաթի տուած է Թէմպէքիի ներածման առանձնաշնորհը տասնամեայ պայմանաժամով։ Թուրքիայէն կամ ուրիշ երկիրներէ յԵգիպտոս բերուած և մաքսատան մէջ գտնուող Թէմպէքին, կամ խափանական հրամանագրոյն լծուականէն (Ցունիս 25, 8 Զիլգատէ) մինչեւ չորս ամիս յԵգիպտոս հասնող Թէմպէքին երկրին մէջ ազատապէս պիտի կրնայ մտնել և ծախուիլ իրենց տէարց ձեռամբ, քիլօկրամին 20 եգիպտական ղրուշ մաքս վճարելէն ետքը։ Բայց այսպէս ճամբան գտնուող Թէմպէքին պէտք է եգիպտական Մաքսատանց վերատեսչութեան ծանուցուի հրամանագրոյն լծուականէն մինչեւ 30 օր, մաքսատրոց 100էն 20ը կանխաւ յանձնուելով։

Թէմպէքիի հայ վաճառականաց ուշադրութեան յանձնարարեալ։

ԱԴԱՄԱՆԴԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Բրուսէլէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ Անվէրսի ադամանդի վաճառականութեան մէջ երկար ժամանակէ հետէ տիրող տագնապը վերջ գտաւ այս օրերս։ Շատ մը անտաշ ադամանդ մուծուած լինելով եւրոպական հրապարակներն, անցեալ տարւոյ բաղդատմամբ անտաշ ադամանդի գինն 100էն 15 ինկաւ։ Բոլոր ադամանդաշատ գործաւորք որք պարապ մնացեր էին՝ դարձեալ գործ գտան եւ կ'աշխատին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Ազն. Սահակ էֆ. Ղազարոսեանի։

Ժողովն երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց ազգային կարեւոր խնդրոց վրայ և ինչ ինչ յարաբերական գործոց մասին տնօրինութիւններ ընելէ յետոյ, զբաղեցաւ իւր օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով։

Ի մէջ այլոց Նկատողութեան առաւ Արմաշու Դպրեվանուց վերաշինութեան յատակագիծը, զոր ներկայացուցած էր Խնամակալութիւնը, և վաւերացնելով զայն, միանգամայն որոշեց տալ խնդրուած ժապաւինեալ տաւմարը, շինութեան ծախուց նպաստ հաւաքելու համար։

Ժողովը նկատելով որ Տրապիզոնի Քաղաքական Ժողովն վաւերացուցած չըլլալով Սամսոնի, Սինոպի և Իւնեայի Թաղական խորհուրդներն, խնդիր ծագած է, և նկատելով որ այս Թաղական խորհուրդք օրինաւորապէս ընտրուած են վիճակին նախորդ պատրիարքական փոխանորդին կողմէ կատարուած այցելութեան մը պահուն, որոշեց առայժմ որ և է խնդիր չյարուցանելու համար՝ տպագային երբ առիթը ներկայանայ վաւերացեալ նկատել այդ խորհուրդներն։

Կիրասոնի Թաղական խորհուրդին համար ևս ասկից առաջ այդ մասին խնդիր մը ծագած ըլլալով, Կեդրոնական Վարչութիւնը՝ վաւերացեալ նկատած էր զայն։

Կը լսենք թէ Բերայի Թաղական Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ միահամուռ շնորհակալութեան քուէով ընդունած է հանգուցեալ Գրիգոր էֆէնտի Ներսէսեանի կողակից Ազն. Տիկին Թագուհիի եւ դստերացն՝ Ազն. Տիկնայց Աննա Ճանըմեանի, Վիրգինէ Պաղտատլեանի, Տիրուհի Բաօթօփօֆի և Օր. Նուէնայի կողմանէ ներկայացեալ առաջարկ մը, որ է սոյն Թաղի Կրթական Խնամակալութեան հինգ հարիւր ոսկւոյ նպաստ մը տալով, Թաղին վարժարանաց միոյն մէջ Ներսէսեան անուամբ դասախօսութիւն մը հաստատել իրագիտութեան, յորում աւանդուին մանաւոր խնամօք՝ տեղային արուեստից յառաջացման նպաստող գիտելիք։

Հետեւաբար Թաղական Խորհուրդն արտօնեց իւր Կրթական Խնամակալութեան ճիւղին որ սահմանելով այս գումարը, հաստատէ սոյն դասախօսութիւնը Բերայի առաջին նախակրթարան Նարեկեան վարժարանի հինգերորդ կարգին համար, անուանելով զայն Ներսէսեան Դասախօսութիւն։

Նոյն նստին մէջ, Թաղ. Խորհուրդն որոշեց Ազգ. Կեդր. Վարչութեան արտօնութիւնը խնդրել 1500 ոսկւոյ հանգանակութեան մը համար, որոյ արդիւնքը պիտի յատկանայ Թաղին Ս. Ցարութիւն մատրան վերաշինութեան, որ՝ ինչպէս յայտնի է, քանի մը ամիսէ ի վեր փակուած և բոլորովին քայքայեալ վիճակի մը մէջ կը գտնուի։ Այս առթիւ յանձնարարեց նաեւ իւր Կրթական ճիւղին որ իմաստասիրէ սոյն մատրան յարակից Նարեկեան վարժարանի վերաշինութեան միջոցներն, վասն զի այդ շէնք եւս իւր հնութեամբը անյարմար վիճակի մէջ կը գտնուի։

Սոյն նստի մէջ միաձայն հաւանութեամբ Վսեմ. Օհան էֆէնտի Պաղտատլեան անդամ ընտրուեցաւ Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ Կրթական ճիւղին, որոյ նկատմամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր վաւերացումը պիտի խնդրուի։

Միքայէլ էֆ. Գույումճեանի որդին՝ ԶԱՐԵՀ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ այս առաւօտ իւր մահկանացուն կնքեց ի հասակի երկոտասան ամաց։ Յուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, ուրբաթ, ժամ 8ին, ի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ Մաքրիգիւղի։ Կը հրաւիրուին ազգականք և բարեկամք ներկայ գտնուիլ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Պետական Խորհրդոյ անդամ անուանեցաւ Զիւհտի պէյ, նախորդ անդամ երմական ժողովոյ։

Գորֆուի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս անուանեցաւ Մաքսիմ էֆէնտի, օսմանեան նախորդ ընդհանուր հիւպատոս Կալացի։

Կալացի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս անուանեցաւ Ազարեան Մանուկ էֆէնտի, օսմանեան նախորդ ընդհանուր հիւպատոս Գորֆուի։

Ադրիանուպոլսոյ Լիւլէ Պուրկազ գաւառակին նախնական դատարանին նախագահ անուանեցաւ Մէհմէտ Թէվֆիգ էֆէնտի, նախկին չըջանաւարտ Իրաւագիտական վարժարանին։

Բարբերդի Ապշէ Տաղ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Մէհմէտ Բէլչուի պէյ, նախորդ գայմագամ Ֆաթսայի (Տրապիզոն)։

——

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Տէպրէի Զալաի (Մանասթըր) հեռագրական ու թղթատարական տնօրէն Րիզա էֆէնտիի։

——

Ականակուռ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Գօստվարի հրամանատար Ֆէրիգ Խաշիմ փաշայի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ Նէճէտ գաւառին (Պասրա) կառավարիչ Ֆէրիգ Աքիֆ փաշայի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Փարիզու Սէնթ Պարպ վարժարանին հայ ուսեալ Պ. Պիրի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Զանթալճաի գաւառին ընդհ.-անտառապետ Հայատար պէյի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Զօռումի քաղաքային բժիշկ Մէհմէտ Եահեա էֆէնտիի և Տէպրէի Զալաի հեռագրական և թղթատարական տնօրէն օգնական Նուրի էֆէնտիի։

——

ՔԻԼՏԱՆԻՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Քիլտանիներու Պատրիարք Տ. Բաթրաս Իլիաս երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց Աղեքսանդրիայէն եւ ուղղակի կայսերական պալատ գնաց։

Տ. Բաթրաս իւր երախտագիտութիւնն ու շնորհակալութիւնը մատոյց Վեհ. Սուլթանի այն շնորհաց համար զորս վայելած էր իւր պաշտօնավարութեան առաջին օրէն ի վեր, յայտնելով միանգամայն թէ այս պատճառաւ մայրաքաղաքս եկած է անձամբ իւր զգացումներն յայտնելու։

Երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյ Վեհ. Սուլթանին մատոյց Քիլտանիներու Պատրիարքին երախտագիտական զգացմանց հաւաստիքն և քիչ յետոյ եկաւ հաղորդել Ն. Վեհափառութեան կայսերական բարեւներն և բարձր գոհունակութիւնը։

Տ. Բաթրաս կայսերական պալատէն մեկնելով Բ. Դուռը գնաց եւ անդ այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և նախարարաց ոմանց։

Տ. Բաթրաս Իլիաս, որ Թուրքիոյ, Պարսկաստանի և այլ երկրաց Քիլտանիներու Պատրիարքն է, ուսեալ անձ մ'է և գիտէ արաբերէն, թուրքերէն, քիլտաներէն, ասորերէն և իտալերէն։

——

ՕՏԻՈՆ ՔԱՐՈՒԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՔ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն՝ Անտառ. և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան յղած է տաղձավաճառաց ծանուցեալ աղերսագիրն, որով ի մէջ այլոց խնդրած էին որ երկրագործական դրամատան կողմէ 40-50,000 ոսկւոյ փոխատուութիւն մը ըլլայ իրենց։ Անտառական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնն ևս յանձնած է զայն Երկրագործական դրամատան տնօրէնութեան։

Արդ, Դրամատան վարչական ժողովը՝ յետ խորհրդակցութեան, նկատելով որ Դրամատան պարտականութիւնն է, ըստ տրամադրութեան հիմնական կանոնագրին, միայն օգնել կարօտ երկրագործաց և նկատելով որ եթէ տաղձավաճառաց աղերսագիրը նկատողութեան առնել, կանոնագրի տրամադրութեանց հակառակ գործած և հետեւաբար շեղած պիտի ըլլայ իւր նպատակէն, որոշած է թէ չպիտի կրնայ գործադրել տաղձավաճառաց խնդիրն։

Ժողովն իւր այս որոշումը տեղեկագրած է ձեռնհաս իշխանութեան։

⁂

Ժամանակ կ'իմանայ թէ Ոստիկանութեան Դրան մէջ յատուկ յանձնաժողով մը կազմուած է հարցաքննելու համար տաղձավաճառ Շէրիֆ Ալի էֆ.ի, ինչպէս նաեւ սորա որդւոյն սեղնական խանութին մարդիկն, որովհետեւ Շէրիֆ Ալի էֆ.ի խանութին հրդեհն սկսած պահուն մինչ նոյն ատեն իւր որդւոյն խանութն, որ խանութ մը վար կը գտնուի, յանկարծ բռնկեր և սկսեր է այրիլ և այս պարագայ կասկածանաց առիթ տուած է։

Կ'ըսուի թէ, կը յարէ Թուրք Թերթը, Շէրիֆ Ալի էֆէնտիի խանութին մէջ՝ 1500, իսկ իւր որդւոյն խանութին մէջ՝ 800 ոսկւոյ արժողութեամբ ատաղձ կը գտնուէր որք ապահովագրեալ չէին եղեր։

——

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր սովորական նիստը կազմեց երէկ ի Բ. Դուռն ընդ նախագահութեամբ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

Սպարապետ Բարձր. Ալի Սայիպ փաշա կայսերական պալատ հրաւիրուած ըլլալով, չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ երեկի նստին։

Նախարարաց Խորհրդոյ ցրուելէն յետոյ, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարը պահ մը խորհրդակցեցան ինչ ինչ խնդրոց վրայ։

——

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կայս. բժշկական ընկերութեան տարեշրջանի փակման նստին մէջ որոշուած է որ ընկերութեան անդամք ամառնային արձակուրդի առթիւ զբօսական պտոյտ մը կատարեն ի Եալովա։ Այս դաշտային հանդիսի նախագահութիւնն յանձնուած է Մավրոյէնի փաշայի։

Ծովային Նախարարը Մախսուսէի շոգենաւուց մին ընկերութեան տրամադրութեան ներքեւ դրած է։ Այդ շոգենաւ յառաջիկայ կիրակի առաւօտ պիտի մեկնի Կամուրջէն ի Եալովա։

——

Բ. ԴՈՒՌՆ ԵՒ Պ. ՏԸ ՀԻՐՇ

Կայս. կառավարութեան և Պ. տը Հիրշի պատուիրակաց միջեւ փոխանակելի համաձայնութեան գիրը Բ. Դրան կողմէ Բարիզու օսմ. դեսպանատան ղրկուած է Պ. տը Հիրշի պատուիրակներուն կողմէ ստորագրուելու համար։ Ցետոյ, այդ պաշտօնագիր Կ. Պոլիս պիտի դարձուի և կայս. կառավարութիւնն յայնժամ պիտի որոշէ իրաւաբարաց գումարման թուականը։

——

ԵՐԿՈՒ ԵՐԿՐԱՉԱՓՆԵՐՈՒ ԱՌԵՒԱՆԴՈՒՄ

Անատոլուի երկաթուղեաց ընկերութեան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պօզուքի ճիւղին գլխաւոր երկրաչափ Պ. Կէրսըն և հաշուակալ Պ. Մէժօր, երկուքն ալ աւստրիական հպատակ, երեքշաբթի առաւօտ եօթն աւազակաց ձեռքն ինկեր են Պիլէճիքէն քանի մը քիլօմէդր հեռաւորութեամբ տեղ մը, և լեռ տարուեր են։ Երկու պարոնները քննական պտոյտ մը կը դառնային կառքով։ Կառապանն ազատ թողուած ըլլալով, Պիլէճիք գացեր է այս առեւանգութեան լուրն հաղորդելու։ Կառապանին ժամանումէն քանի մը վայրկեան վերջը, Կէրսընի և Մէժօրի ստորագրութեամբ տոմսակ մը հասեր է ի Պիլէճիք, ծանուցանող թէ աւազակք 3000 ոսկի կը պահանջեն զիրենք արձակելու համար։ Ձերբակալեալ Աւստրիացիք կ'աղերսեն որ աւազակներն հալածելու փորձեր չըլլան, վասն զի կեանքերնին ի վտանգի է։

Ըստ վերջին տեղեկութեանց, Պ. Մէժօր երաշխաւորութեամբ ազատ թողուելով, երեքշաբթի գիշեր Պիլէճիք հասեր է, յայտնելով թէ աւազակք յօժարած են 1000 ոսկւոյ իջեցնել իրենց պահանջքը, պայմանաւ որ ինք (Պ. Մէժօր) առանձինն որոշեալ տեղ մը տանի յանձնէ այդ գումարը։

Անատոլուի երկաթուղեաց ընկերութիւնն հեռագրական հրաման ուղղած է ի Պիլէճիք որպէս զի պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուին և պահանջուած գումարն յանձնուի իսկոյն, Պ. Կէրսընի ու ընկերոջը կեանքը փրկելու համար։

——

ԱՌՈՒԾԱԽԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Ներքին գործոց նախարարութիւնը հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ, հրամայելով որ թէ՝ ի մայրաքաղաքիս և թէ՝ ի գաւառս այն առուծախի և փոխանցման գործողութեանց պահուն, որք ի բացակայութեան բուն խնդրոյ տիրոջ փոխանորդներու միջոցաւ կը կատարուին, պէտք է քննել և վաւերացնել թէզքէրէի Օսմանիէներն, փոխանորդութեան հիւճէթ Շէրիէներն, ծանուցագրերն և արտօնագրերը։

——

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ծանուցինք արդէն թէ անգլիական Տըլաւէր շոգենաւուն մէջ որ Պոմպէյէն մեկնած էր 1222 ուխտաւորներով, 34 հոգի մեռած էին, որոց եօթը քոլերայէ, և թէ յիշեալ շոգենաւն իր բոլոր ուղեւորները Քամարանի մաքրանոցն հաներ է ուր երկու հոգի եւս մեռեր են նոյն ախտէն։ Այդ ուխտաւորք 15օրեայ խիստ քարանթինայի մը ենթարկուած են, որ ամեն անգամ պիտի նորոգուի, երբ քոլերայի նոր դէպք մը պատահի։ Մաքրողական խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են հնդկաստանցի բոլոր ուխտաւորաց նկատմամբ որք բժշկական քննութենէ մը յետոյ միայն պիտի կրնան Ճիտտէ երթալ։ Քամարանի առողջապահական քննիչն մէկ հեռագրէն կ'երեւի թէ մինչեւ յուլիս 9 (Ն. Տ) 15,650 ուխտաւորք յիշեալ կղզւոյն մէջ իրենց քարանթինան լրացունելէ յետոյ Ճիտտէ ուղեւորեր են. Թէ 2583 հոգի տակաւին անդ կը գտնուին, և թէ քոլերայէ բռնուած 17 անձանց 10ը մեռած են արդէն։

——

ԷՐԷՅԼԻԻ ՀԱՆՔԱԾՈՒԽԸ

Քաղաքապետութիւնը ցարդ Անգլիայէ բերել կուտար կազարաններու յատուկ հանքածուխն, որովհետեւ կարելի չէր Էրէյլիի հանքածուխներէն օդային կազ արտադրել։

Արդ, Պոլսոյ կազի ընկերութիւնը քննել տալով Էրէյլիի ածուխի հանքերը, տեսած է թէ ածուխները բաղդատմամբ երակներու բաժնուած են և այդ երակներու մէկ քանիէն կարելի պիտի ըլլայ օդային կազ արտադրել։ Ընկերութիւնն այդ երակներէ հանուած ածուխէն մէկ քանի կտոր Գերմանիա ղրկած է տարրալուծելու համար։

Բնական է որ եթէ գիտական քննութեամբ հաստատուի թէ Էրէյլիի հանքածուխէն կարելի է օդային կազ արտադրել, յայնժամ կազարաններու պէտքն այդ հանքածուխէն պիտի հայթայթուի և այսպէս այն մեծաքանակ գումարներն, որք հանքածուխի գնման համար օտար երկիրներ կը ղրկուին, հոս պիտի մնան։

——

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկի առաջին քարտուղար Սերվաքի էֆէնտի Աղեքսանդրիոյ և ընկերք, ծրագիր մը մատուցանելով Առեւտրական Նախարարութեան, առաջարկած էին Առեւտրական Ցուցահանդէս մը կազմակերպել, ինչ ինչ պայմաններով։

Արդ, Առեւտրական Նախարարութիւնն ընդունած է այդ ծրագիրը մէկ քանի բարեփոխութիւններով և ըստ այնմ մատուցած է զայն Բ. Դրան։

——

ՀԱՆՐԱԿԱՌՔ Ի ՍԱՄՍՈՆ

Սամսոնէն կը գրեն թէ տեղւոյն և Սեբաստիոյ միջեւ եղած ճամբուն վրայ հանրակառքերու երթեւեկութիւն մը պիտի հաստատուի ուղեւորաց ու կարասեաց փոխադրութեան համար, թէ կառքերն, յատուկ նմոյշի մը համաձայն, ի Լոնտոն Բինկ գործարանին մէջ պիտի շինուին և թէ այդ ճամբան հանրակառքերու երթեւեկութեանց յարմար վիճակի մը մէջ դնելու համար 20000ի չափ երկրագործք յանձն առած են փոխն ի փոխն կատարել հարկ եղած աշխատութիւնները։

——

ՈՃԻՐՔ, ԱՐԿԱԾՔ ԵՒ ԱՅԼՆ

Երէկ առաւօտ Ալէմ Տաղի մօտ կռիւ մը տեղի ունեցաւ Բէժիի դէտերու եւ ծխախոտի մաքսախոյսերու միջեւ։ Դէտերուն հետ կը գտնուէր Գարթալի Թապուր Աղասը Հասան պէյ՝ հեծեալ ոստիկանզինուորներով։ Ծխախոտի մաքսախոյսք կը բաղկանային քանի չափ վրացիներէ և չէրքէզներէ։ Երկու կողմէն հրացան պարպուելով երկուստեք մէկ քանի հոգիներ մեռած եւ վիրաւորուած են։

Ստոյգ տեղեկութիւնք կը պակսին թէ կռիւն ո՞ւր և ինչպէս տեղի ունեցած է և թէ սպանելոց ու վիրաւորելոց թիւն որչափ է։

Ոստիկանութեան և Քաղաքապետութեան կողմէ պաշտօնեայք ղրկուած են մաքսախոյսերը ձերբակալելու համար։

Անցեալ օր Նիկոմիդիոյ Թարագլը անուն տեղն եւս Բէժիի հինգ դէտեր ծխախոտի մաքսախոյսերու հանդիպեր եւ ուզեր են ծխախոտները գրաւել, սակայն մաքսախոյսք յարձակելով դէտերուն վրայ, մէկ քանին սպաններ են։

—Բերայի ոստիկանութեան պաշտօնեայք երէկ Բուճէլի Գավազ երթալով, սպանեալ Ահմէտ անուն երիտասարդին դիակը գերեզմանէն հանեցին և դիազննութիւն մը կատարեցին։ Դիակին եռեւէ կողմը սպիներ նշմարեցին եւ կ'երեւի թէ Թոսուն այդ կողմէն զարկած էր մահացու հարուածը։ Պաշտօնեայք սպանելոյն գանկը առնելով տարին։

—Սիլահտար Ազայի ոստիկանական պահականոցին ոստիկան զինուորներէ մին՝ Հիւսէյին, նախընթաց օր լոգանալու համար ծովը մտած ըլլալով, խեղդուեցաւ։

—Նախընթաց իրիկուն ժամ 10ին Եշիլքէօյի ծովեզրէն մարդու մը դիակը գտնուեցաւ։ Այս դիակ Ապտուլլահ անուն դաղձավաճառի մը էր, որ կ'ըսուի թէ ոտքը սահելով ծովը ինկած էր։

—Սամսոնի մէջ Եորկի անուն եօթանասնամեայ ծերունի մը անձնասպան եղած է բէվօլվէրի հարուած մը պարպելով բերնին մէջ։ Ծերունին աղեթափութիւն ունենալով, այդ ախտի պատճառած նեղութիւններէն յուսահատած՝ անձնասպանութեան դիմած էր։

—Սամսոնէն կը հաղորդեն հետեւեալ ցաւալի դէպքը. Մաքսային տեսչութեան կից գտնուած ցորենի մթերանոցի մը երկրորդ յարկը փլչելով, ցորենի ահագին դէզի մը հետ առաջին յարկին վրայ փլեր և հոն աշխատող եօթը գործաւորներ տակը մնացեր են։ Անմիջական օգնութիւնք հանելով գործաւորներէն չորսն ողջ առողջ ազատեր են. իսկ միւս երեքին դիակները գտնուած են։

——

Աղեքսանդրիոյ Փրանսական փոխհիւպատոս Պ. Ժէռառ Երուսաղէմ ուղեւորեր է, ուր հիւպատոսարանի գործերը պիտի վարէ ի բացակայութեան հիւպատոսին։

—Փրանսայի երեւելի բժիշկ Տր. Լայէ մայրաքաղաքս հրաւիրուած է, վիրաբուժական երկու կարեւոր գործողութիւններ կատարելու համար։

—Կորիճայէն կը գրեն թէ Ռումանիոյ մեծահարուստ յոյն վաճառականաց մին 50 000 ոսկի նուիրեր է յիշեալ քաղաքի կրթական հաստատութեանց ի նպաստ։ Նուիրատուն Կորիճա պիտի երթայ, անձամբ հսկելու համար կրթական ծրագրաց պատրաստութեան ու գործադրութեան վրայ։

—Պ. Վիժիէի ծանօթ ծրագիրը, որ վերջերս Պետական Խորհրդոյ յղուած էր, քննուելով, ինչ ինչ բարեփոխումներ կրեր է շինուելիք երկաթուղւոյն իւրաքանչիւր քիլօմէդրին համար տրուելիք երաշխաւորութեան գումարի մասին։ Ծրագիրը Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան դարձուած է, որպէս զի այս բարեփոխութիւնք կատարուին։

—Տրապիզոնի կուսակալութիւնը տեղեկանալով որ Մաչքա գիւղախմբին մէջ տեսակ մը հիւանդութիւն երեւան ելած է, բժիշկ մը ղրկեր է, որուն ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ այդ հիւանդութեամբ վարակեալ 45 հոգի ապաքիներ են և հիւանդութիւնը բոլորովին անհետացեր է։

—Տրապիզոնի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ, շնորհիւ տեղւոյն կուսակալին փութաջանութեան, Սամսոնի մօտ գտնուած 170 000 քառակուսի կանգուն տարածութեամբ ճահիճ մը, որ օդը կ'ապականէ և հանրային առողջութեան կը վնասէ, մաքրուելու վրայ է։ Աշխատութիւնք փութով առաջ կը տարուին և կը յուսացուի թէ մինչեւ երեք ամիս աւարտին։

Վեհ. Սուլթանն, իմանալով Տրապիզոնի կուսակալ Ալի պէյի այս օգտակար տնօրինութիւնը, խիստ գոհ մնացած է։ Կայս. պալատան առաջին քարտուղարն հեռագրաւ Ն. Վսեմութեան հաղորդած է Վեհ. Սուլթանի այս գոհունակութիւնը։

—Ոստիկանական բարենորոգմանց յանձնաժողովն իւր տեղեկագրոյն մէջ առաջարկած է որ կարգապահութեան գործն աւելի կատարեալ վիճակի մը վերածելու համար, ի պաշտպանել հարկին ոստիկանաց միանան թէ՛ զինուորք և թէ՛ ոստիկանզինուորք, որովհետեւ ոստիկանաց թուոյն յաւելումը նոր ծախուց պատճառ պիտի ըլլայ, ինչ որ չներեր եւմտացոյցը։

—Սաբահ զարմանօք կ'իմանայ թէ Կուրտի ընկերութեան Մէխմէ շոգենաւուն նաւապետը երբ օսմանեան ջուրց մէջ գտնուի՝ ֆէս կը դնէ եղեր և երբ օսմանեան ջուրերէն դուրս ելնէ գլխարկ կը դնէ։

—Թուրքերէն [illegible] անուն նոր թերթ մը հրատարակուիլ սկսած է։

ԱԶԴ

Անմահ յիշատակաց արժանի մեծանուն բարերար Մկրտիչ աղա Սանասարեանի, Կարապետ վարդապետ Շահնազարեանի եւ այլ ազգային բարերարաց լուսանկարները կը ծախուին միայն Վ. Հիսարեան գրատունը, Ուզուն Չարշի-Պազար, Թիւ 10։ 212 1—2

Հայերէնի և Փրանսերէնի հմուտ, ինչպէս նաեւ նախնական ուսմանց տեղեակ վարժուհի մը կը խնդրուի երկու դեռահաս օրիորդաց առտնին ուսուցչութեան պաշտօնով, լաւագոյն յանձնարարութեամբ պահանջելի։— Դիմել ի վաճառատուն Ց. Ն. Մուրատեան եւ եղբարք Տեարց ի Կիւմիշճեան խան, Ուզուն Չարշը Պաշը, Սթանպօլ։ 548 1—3

ԱԶԴ

Աւստրօհունգարական Լոյտի ընկերութեան գլխաւոր Գործակալութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ, Ընկերութեան շոգենաւներուն մէջ ուղեւորաց ընկերացող անձինք պարտին շոգենաւին մեկնման համար որոշուած ժամանակէն կէս ժամ առաջ մեկնիլ, զանգակին տուած նշանին վրայ։

Կը խնդրուի ուղեւորներէն որ կարելի եղածին չափ զգուշանան շոգենաւ երթալէ՝ կանխաւ ուղեւորութեան տոմս չ'առած։ 194 6—8

ՀԵՌԱԳԻՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՆՏԱԽՏ

ՄԱՏՐԻՏ, 11 Յուլիս.—Երէկ Վալենցիոյ նահանգին մէջ հնտախտէ 16 դէպքեր պատահեցան։ Միւս նահանգաց վիճակը լաւ է։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՔՕՆԿՕ

ՓԱՐԻԶ, 16.—Պ. Ռիպօ Խորհրդարանին մատոյց Քօնկօյի վերաբերեալ հինգ պաշտօնագրեր։ Քօնկօյի Միջազգային Ընկերակցութեան նախագահ Պ. Սթրաուչ 1884 ապրիլ 23 թուակիր պաշտօնագրով մը կ'ըսէ թէ Ընկերակցութիւնը կը խոստանայ Ֆրանսայի տալ նախամեծարութեան իրաւունքն եթէ անակնկալ պարագայք հարկադրեն զինք ուրիշ Տէրութեան յանձնել իւր ստացուածք։ Պ. Վան տէ Վէլտէ 1887 ապրիլ 20 թուով կը բացատրէ թէ Ընկերակցութիւնը չի կարծեր թէ Ֆրանսայի նախամեծարութեան իրաւունքին կարենայ հակառակիլ Պելժիա, որ Թագաւորը Քօնկօյի վեհապետն է, բայց ոչ… (անիմանալի պարբերութիւն մը)։ Լէոփոլտ Թագաւորն ուրիշ կերպիւ չի կրնար իւր Քօնկօյի վրայ վեհապետութեան իրաւունքը Պելժիոյ թողուլ բայց եթէ ճանչելով Ֆրանսայի նախամեծարութեան իրաւունքը։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՀՌՈՄ, 16.—Ծերակոյտն եւս, Երեսփոխանական Ժողովոյ քուէին համաձայն, ընդունեց բարեպաշտական հաստատութեանց վերաբերեալ օրէնքն, ինչպէս նաեւ Քրէտի Ֆոնսիէ մը հաստատման վերաբերեալ օրինագծին առաջին չորս յօդուածները։

—Պապն այս առաւօտ կառքով շրջագայեցաւ։ Ա. դուռնէն դուրս ելաւ Վատիկանէ, և միւս դուռնէն ներս մտաւ։ Փողերանոցին առջեւ գտնուող իտալական պահակախումբը զինուորական բարեւ տուաւ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 16.—Նորդ Տոյչէ Ալկ. Ցայթունկ կը հերքէ այն զրոյց թէ Վիլհէլմ Կայսեր որոշեալ ժամանակէն յառաջ վերադարձը քաղաքական պատճառներով է։ Ուղեւորութեան յատակագիծը փոխուեցաւ որովհետեւ օդը փոթորկալից էր Պալթիկ ծովուն և Սկանտինաւեան թերակղզւոյն վրայ։ Այս պահուս օդն անձրեւաբեր է։ Կայսրն երէկ կիսատ թողուց իւր զբօսական պտոյտ ի Նորտֆիլտորտ, և Հօհէնցոլերնով վերադարձաւ։

ՄԷՑ, 16.—Վիլհէլմ Կայսր Իւրժիլի գիւղակը գնեց երկու ագարակներով, Մէցի մօտ։

ԻՆՍՊՐՈՒՔ, 16.—Պաւիերայի Արնուլֆ իշխանը նշանեցաւ Ալանսոնի Լուիզ իշխանուհւոյն հետ։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 15.—Ահռելի մրրիկ ի Սէնդ-Փօլ (Մինէզոթա նահանգ)։ Մի քանի հարիւր անձինք կորան (Վերջին օրերս անօրինակ տաքութիւն մը կը տիրէր Միացեալ Նահանգաց այլ և այլ կողմերն և շատեր արեւահարէ կը մեռնէին Ծ. Խ)։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 16.—Սերպ կառավարութիւնն արգիլեց Փեչիէր Լոյտին մուտքն ի Սերպիա։

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 16.—Սերպ դեսպանն առ Պ. Կիրս յանձնեց Սպիտակ Արծուի պատուանշանին մեծ ժապաւէնն, և Թաքովայի պատուանշանին մեծ ժապաւէնն առ Պ. Վլանկալի, օգնական Պ. Կիրսի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 5 Յուլիս

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ փակ. (Պէյօդ. Ն. Սէքի)		19 24
Զօրաւոր գնողներէն վերջը	»	19 22
Բերայի մէջ	»	— —
Ղալաթիոյ բացուելուն	»	19 22 ½
Կէս օրին	»	19 19
ԻՍԹԻՔՐԱԶԻ ՏԱԽԻԼԻ		
Երէկ երեկոյ		55 25
Այս առաւօտ		— —
Կէս օր		— —
ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԵԹՂԹՈՒՆՔ		
Ձեռնառութիւն	A. Սէրի	40 ⅛ [*]
»	B. »	23 ½
»	C. »	19 28
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ		
Օսմանեան Պանքայի	Անգլ. Լր.	4 33
Ընդհանուր Պանքայի	Ոսկի »	9 8
Զանք աը Պայս	» »	7
Յօս. Հօնի Ընկերութեան	» »	4 35
Թռամվէյի	» »	495
Բաւանտա երկաթուղի	Ֆր	75 ¾
Ծխախոտի [illegible]	Գ. կ.	140
ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ		
Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 27
Անգլիական ոսկի	»	110 18
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	108
Իմբէրիալ	»	90 25
Ֆլորին	»	51 17
Ռուսական Թղթադրամ	»	7 81
» արծաթ	»	80 20
Մէճ. արծաթ (մաքր)	»	108
[illegible]	»	103 20
[illegible]	»	103 15
Մէթալիք	»	100
[illegible]	»	12 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱՅ

Փարիզ, 16 Յուլիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Փրանսական Ռանթ 3 %	91 75
» » 4 ½ %	106 85
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 15
Օսմանեան երկաթուղւոյ	76 75
» Բէժիի բաժնեթղթոց	— —
Պանք Օթօման	577 50
Եգիպտ. Ունիֆիէ	750
Իտալական Ռանթ 5 %	93 35
Հելլենական 5 %	471 25
Թուրքիոյ Թուրք (1890)	— —
Եգիպտական փոխառութիւն	486 25
Պանք տը Բարի	810
Օսմ. մաքս. արժեթղթ.	— —
Սուէզի Ջրանցք	2326 25
Սպանիական արտաքին	75
Ռիօ Թինթօ	— —
Մէթալիքօ	— —
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 27

Լոնտոն, 16 Յուլիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	96 ¾
Օսմ. Սէրի Դ.	18
» » » Ա.	40 ⅛ (*)
» » » Բ.	23 ½
» » » Գ.	17 ⅞
Փոխառութիւն 1877	102 ¾
Պանք Օթօման	12 ⅞
Եգիպտական փոխառութիւն (Ունիֆիէ)	96 ⅛
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	102

Ցոլքա Ոսկի	85 3/8
Ցռամնիա (փոխառ. Բօյիքա)	100 1/4
Հելլենական 5 %	92
Մոնօբոլ »	— —
Ռուսական 1889	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 500
Վիեննա, 16 Յուլիս, ժամ 4 վայր.	—
Օսմանեան երկաթուղի	36 20
» Րէժիի քաժնեթուղթք	118 75
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117
Պերլին, 16 Յուլիս, ժամ 3 վայր.	30
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 23
Բուլղ. Թղթադրամ	— —
Օսմանեան երկաթուղի	80 70
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	— —

ՆԱՄԱԿ ԱԴՐ. ՊՈԼՍԷ

Ա. ՊՈԼԻՍ, 3 Յուլիս.

Ազգային Սահմանադրութեան 30 րդ տարեդարձի հանդէսը այս տարի մեծ շքով կատարուեցաւ սոյն ի 27 մայիսի, յորմէ գոյացեալ 3336 ղրուշն (սամ. ոսկին 100 ղրուշ հաշուով) զուտ հասոյթն սոյն անգամ զրկուած է յ'Ազգ. Պատրիարքարան, յանձնուելու համար Պատ. Հոգաբարձութեան Ազգ. Ս. Փրկիչ Հիւանդանոցի, ի նպաստ որոյ յատկացեալ էր գոյանալի արդիւնքն։

Կատարեալ սոյն հանդէսին կարգադիր մասնաժողովն անդամք էին հետեւեալ մեծարոյ ազգայինք.

1. Տէր Աւետիս Հայրէնց-Ատենապետ
2. ,, Արտաշէս Ֆէսլեան-Ատենադպիր
3. ,, Մագսուտ Սանտալճեան-Գանձապետ
4. ,, Սարգիս Սարգիսեան
5. ,, Ոսկեան Գարագօչեան
6. ,, Թադէոս Գույումճեան
7. ,, Յովհաննէս Քէլլէճեան
8. ,, Մ. Յակոբ Քէրիշտէճեան
9. ,, Կարապետ Պէնլեան
10. ,, Շնորհք Աւետիսեան
11. ,, Ռուբէն Փանոսեան
12. ,, Տիգրան Յ. Ղազարեան
13. ,, Նշան Մ. Վարդանեան
14. ,, Սէպուհ Մերամեթճեան
15. ,, Մ. Միքայէլ Այվազեան

Թաղական ժողովս ծանուցանելով զայս, կուգայ զայլ պարտականութիւն մը կատարել, յանուն ազգին հրապարակաւ իւր խորին շնորհակալիքն յայտնելով առ Պատ. կարգադիր Մասնաժողովն, այն քրտնաջան ջանից և աշխատութեանց համար, զորս սիրայօժար զոհեց հանդէսին կարգաւորութեան և հանդիսականաց հանգստութեան համար։

Խորին շնորհակալութիւն նաեւ առ մեծայարգ Լեւոն էֆէնտի Թիւթիւնճեան, ազնիւ և համակրելի ազգայինն՝ որ ինքնայօժար կամօք և ազգասիրաբար հաճեցաւ ընծայել այնպիսի զոհողութիւններ՝ որք մեծապէս նպաստեցին հասոյթի արդիւնաւորման։

Ի դիմաց Թաղ. Ժողովոյ Ազգ. Գերեզ. Վարչ.
Ատենադպիր Ատենապետ
ՍՏԵՓԱՆ ԹԱԴԻՈՍԵԱՆ ՍԱՀԱԿ Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԶՄԻՒՌՆԻԱ, 28 յունիս

Ամսոյս 4 ին կը սկսին երկսեռ վարժարանաց տարեկան հարցաքննութիւնք և կը տեւեն մինչեւ անցեալ չորեքշաբթի օրը։ Պատր. Փոխանորդ Հայրը, պաշտօնական անձեր, Ուսումն. Խորհրդոյ անդամք ինչպէս նաեւ աշակերտաց ծնողք և մասնաւորներ միշտ ներկայ կը գտնուէին քննութեանց, որոնց արդիւնքը գրեթէ ընդհանրապէս գոհացուցիչ կը նկատուի։ Կը տեսնուի թէ՝ ինչ որ ուսած են աշակերտք լաւ ըմբռնած և հիմնապէս ուսած են։ Ասկէ զատ որ եւ իցէ դասէ դասաբանի մը երկու կամ երեք աշակերտները միայն չեն օգտուած, այլ յետին աշակերտըն իսկ քիչ շատ բան մ'ըմբռնած և բստ բաւականի զայն ուսած է. ըսել է կէտ նպատակին ոչ թէ դասախօսութիւն մը կատարել, այլ դասատու դասարանը ամբողջապէս յառաջ մղել եղած է. այս նպատակն ընդ միշտ անտես առնելով, կամ թէ անոր հասնելու եղանակը աւելի աշակերտաց մտքերու հաւասարութեան քան թէ մեթոտներու կատարելութեան մէջ փնտռելով, մեր դպրոցներու համար ծախսուած մեծաքանակ գումարները հազիւ հազ մի քանի առանձնաշնորհեալ մտքերու ծառայած են միայն, թէեւ սա եւս ոչ լիապէս գոհացուցիչ իմն։

Ստոյգ է թէ՝ Հռիփսիմեան սանուհիք աւելի գոհացուցիչ վիճակ մ'ունեցած են քան Մեսրոպեան վարժարանի աշակերտք. այս անհաւասարութեան երեւոյթը նոր չէ, 6—7 տարիէ ի վեր միշտ անկնյայտ իմն նշմարուած. սոր պատճառը անշուշտ բնագիտութեան կամ բնախօսութեան գաղտնեաց մէջ չէ որ պիտի փնտռենք, այլ աւելի մասնաւոր պայմաններու մէջ, այսինքն թէ՝ տղայք աւելի անսաստ իրենց դասատուաց առջեւ չեն ունեցած այն փոյթն ու եռանդը ուսմանց մէջ, որքան տարած են համեստ և չխնոտ օրիորդներ առ ամօթոյ։

Ուրեմն եթէ փոքր ինչ աւելի փոյթ տարուի եւ խստութիւն ի գործ դրուի տղայոց վարժարանին մէջ՝ գէթ անմիջապէս աչքի զարնող անհաւասարութիւն մը պիտի ջնջուի. աստիճան մը, որ տրամադրելի միջոցներուն մերձաւորն է. բայց ուսումնարանաց վարչական խմբէ մը, որ հազիւ իր առաջին տարին կը բոլորէ, ամեն ինչ սպասել ներելի չէ, մանաւանդ այնպիսի տարւոյ մը մէջ, ուր կրկին համաճարակներ վարժարանաց կանոնաւոր ընթացքին մեծ խոչընդոտ եղած են. այս պատճառաւ թէ աշակերտաց, թէ աշակերտուհեաց և թէ պաշտօնէից բացակայութեանց թիւը ահաւոր է. չ'կայ աշակերտ մը, որ 30—40 ժամէն նուազ բացակայութիւն ունեցած ըլլայ, այսինքն 30—40 դասէ զրկուած. մինչ շատեր ալ կան, որոնք մինչեւ իսկ 200 եւ աւելի ժամ բացակայութիւններ ունեցած են, ուրեմն յառաջիկային շատ աւելի արդիւնաւոր տարի մը յուսալու ամեն իրաւունք ունինք, քանի որ գոյթ ի գոյթ ընթացող տարւոյ մը միջոցին իսկ ինչ ինչ ուսումներու մէջ, որոնք հերուն խիստ թոյլ էին եւ անխնամ, յառաջ մղում մը նշմարուած է։

—Քանի մը խօսք հերքմնասէրներուն. ասոր ալ հարկ չկար եթէ Իզմիրէն դուրս խնդրոյն անտեղեակներ չգտնուէին։

Չգիտեմ ո՛ր դատաւորը ըսած է թէ՝ ամէնէն անմեղին գրուածէն ուզած երկու տող տուէք և զինքը մահուան դատապարտեմ։ Ահա այդ երկու տողը գտած կը կարծեն Արեւելքի թղթակցին բարեկամները երբ Արեւելքի այն թերթը կը հասնի հոս, որ կը պարունակէ տեղւոյս Գաւառ. Ժողովի Ն. նստին նկարագիրը կամ ատենագրութիւնը և անոր մէջէն «քանի որ (Թադէոս փաշայի) կտակեալ գումարը ... չնչացած է» տող մը միայն մէջբերելով կըտրելով դռնէ դուռ կը շրջեցնեն....

Այդ տողերէն առաջ գրամին ինչպէս գործածուած ըլլալը պատմուած էր. այն մէկդի կը թողուն և ոչնչացած բառը, որ մի միայն դրամը ոչ թէ փճացած, կորզուած է նշանակելու միօք գործածուած էր, այլ պարզապէս ըսելու համար որ Թադէոս փաշայի կտակ անուամբ դրամ չէ մնացած, աններելի զրպարտութիւն մը կը համարին մեր կողմէ եղած Նախորդ Տնտեսական Խորհրդին դէմ, եւ մինչեւ իսկ զայն գրգռելու կը ջանան։ Բերանացի բացատրութիւնք պահ մը գրգռեալները կը հանդարտեցնեն, բայց գրգռիչները դժգոհ՝ զմեզ հարուածելու նոր միջոց մը գտած լինել կը կարծեն երբ Գաւառ. Ժողովոյ միեւնոյն նստի պաշտօնական ատենագրութեան մէկ մասին օրինակը ձեռք կը ձգեն, ուստի զայն բաղդատելու կ'ելնեն Արեւելքի մէջ՝ մեր թղթակցութեան հետ։

Մեր գրուածը մասնաւոր թղթակցութիւն մ'էր, հետեւաբար ոչ ոք կրնայ պահանջել որ պաշտօնական գրութեանց բառ առ բառ պատճէնն ըլլայ. բաւական է որ ինչ որ գրած ենք համեմատ է իր ամբողջութեամբը պաշտօնական ատենագրութեան. ասկէ աւելի ճշդութիւն ոչ ոք իրաւունք ունի մեզմէ կամ որ եւ իցէ թղթակցէ պահանջելու զի բստ ինքեան անկարելի է։

Ճշդութիւն կամ ճշմարտութիւն վեր հանել չէ միայն հերքմնասէրներու նպատակը ինչպէս կ'երեւի իրենց գրուածէն, այլ նաեւ

Ա. Մեզ դէմ դատավճիռ մը արձակել, պաշտօն մը, որ վկայի դերին բնաւ չի յարմարիր, զի վկայի առաջին պայմանն անկողմնակալութիւնն է,

Բ. Արեւելքի Պատ. խմբագրութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել իր Զմիւռնիոյ թղթակցին վրայ աւելորդ բացագանչութիւններով և դիտողութիւններով. պարզապէս փորձ ցաւ մը. Արեւելք ամէնուն համար բաց է, թղթակցութիւնն ալ ձրի է. ո՞վ կ'արգիլէ զիրենք գրելէ և քանի որ երեքն ալ գրել գիտեն, ինչո՞ւ իրենց պէս ճշմարտասէրները չ'գրեն ու ասպարէզը ստախօսներու թողուն։

Գ. Նախորդ Տնտեսական խորհուրդը պաշտպանել, զոր յատուկ չարամտութեամբ կամ կուսակցական ոգւով զրպարտել ուզած ենք։

Բայց ինչ որ ուրիշ երեսփոխանի մը կողմէ իբր թէ աննպաստ խօսք մը նախորդ Տնտեսական խորհուրդի դէմ մենք չենք յիշած մեր հրատարակութեան մէջ, իրենք երեւան հանած և մեր լռութեան դէմ ալ բողոքած են. կամ այն է որ մենք նախորդ Տնտեսական խորհուրդի դէմ չարաբանելու դիտում չենք ունեցած, զի ահա իրենց մասին ըսուած աննպաստ խօսք մը զանց ըրած ենք հրատարակել, և կամ իրենք զայն պաշտպանելու անկեղծ նպատակը չեն տածեր զուտ իմն, քանի որ միեւնոյն միջոցին նոր մեղք մը յառաջ կը բերեն։ Բայց եթէ ոչ երբեք հերքմնասէր վկաները, գէթ անոնցմէ մին գիտենք թէ ինչ մասնաւոր հաշիւ ունի, Նախորդ Տնտեսական խորհուրդը Արեւելքի թղթակցին դէմ գրգռելէ ետք, երեսփոխանի մը դէմ ալ գրգռելու։

Ոչ այս հաշիւներու, ոչ ալ այս նպատակներու վրայ կը խօսէինք, եթէ մեր խնդրոյ նիւթ եղած հրատարակութեան մասին նպատակի և այլնի վրայ չխօսուէր. բայց որովհետեւ խրոզութիւնը թողլով հոգեբանական գաղտնեաց կ'ուզեն թափանցել, ամէն ինչ իրենց հոգւոյն ու սրտին վրայ չափելով, մենք ալ մեր կարգին, իրենց գրուածէն միայն հետեւցնելով՝ կը խօսինք ինչ որ կարելի եւ անհերեւ է նշմարել, միեւնոյն միջոցին միանգամ ընդ միշտ յայտարարելով թէ մեր գրուածը քանի որ պաշտօնական չէ, պաշտօնականին հետ բառ առ բառ չէ կարելի բաղդատել. ինչ որ կը փնտռուի անոր մէջ սա է թէ՝ պաշտօնականին համեմատ է թէ ոչ. մենք կ'ըսենք և կը պնդենք թէ համեմատ է, և թէ նախորդ Տնտեսական խորհուրդը զրպարտելու ոչինչ հանգամանք ունի, հետեւաբար զմեզ հարուածել ուզողներ աւելի յարմար առիթ մը սպասեն։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԵՐԸ

Մի քանի անգամ արդէն առիթ ենք ունեցել տեղեկութիւններ հաղորդելու Հնդկաստանի գաղթական հայերի հասարակական ձեռնարկութիւնների և այն ընկերութիւնների մասին, որ նրանք վերջերս կազմել են համակրելի նպատակների համար։ Աւելորդ չենք համարում հաղորդել Կալկաթայի «The Englishman» լրագրի մի քանի տեղեկութիւնները, որ առաջ է բերում արտասահմանի հայոց մի լրագիր։

«Կալկաթայի Հայոց Ճեմարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը կատարուեցաւ ապրիլ 26ի շաբաթ երեկոյին, Տալհուզիի Ճեմարանի մէջ, նախագահութեամբ Սըր Կոմըր Պէթէրամի։ Մեծ բազմութիւն ներկայ կը գտնուէր։ Հանդէսը սկսաւ «Ազգային մաղթանք»ով, որ կարդաց Արժ. Տ. Վարդան։ Ասնուհետեւ կարդացուեցան ճառեր և երգեր երգուեցան։ Պր. Յ. Գ. Արգար կարդաց մի տեղեկագիր, որով բացատրեց թէ Ճեմարանը երկու սեփականական պէտքեր ունեցած է որ են մի ննջարան և մի ընթերցարան։ Ննջարանը շինուեցաւ, բայց ընթերցարանը դեռ չէ շինուած։ Ասոր համար 10,000 ռուփի (ռուփին գրեթէ 2 ֆր. և 36 սանթիմ է) ծախք կ'երթար. Դուրբհանգայէն Բէյ Գունգա Պէրսադ Բահադուր նուիրած է ընթերցարանի շինութեան համար 300 ռուփի։ Հայոց երեւելի տիկիններէն երկուքը 800 ռուփի հանգանակած են և ուրիշ նուէրներ ալ կան խոստացուած։ Պր. Արգար ներկայացուց նաեւ վարժարանին հաշիւները, նիւթական կացութիւնը։ 42 գիշերօթիկ աշակերտ կայ և 22 երթեւեկ։ Տարեկան քըննութիւնները շատ գոհացուցիչ եղած են։ Տեղեկագրի ընթերցումէն յետոյ, հանդէսին նախագահ Սըր Կոմըր Պէթէրհամ յորդորական և քաջալերական մի քանի խօսքեր խօսեցաւ և մըրցանակների բաշխումը սկսաւ։

«Հանդէսը փակուեցաւ հայերէն ազգային մի երգով որ հայ երգիչների խումբը երգեց։»

Հետաքրքրական է, ի հարկէ, որ հեռու Կալկաթայում «Հայոց Ճեմարան» կոչուած հիմնարկութեան մէջ ազգային երգերով ոգեւորված հայերը, որոնք թէեւ Արգարեանից՝ Արգար, Բաղամթրեանից՝ Բահադուր և Մարտիրոսից Մարտին են դարձել, բայց դեռ եւս աշխատում են պահպանել իրանց մայրենի լեզուն, և չեն կտրում իրանց կապը մայր-հայրենիքի հետ։ (Մշակ)

ՆԱՄԱԿ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 24 Յունիս

Երկաթուղւոյ շինութիւնը կը շարունակուի անընդհատ. առ այժմ Յոպպէի կողմէն միայն սկսած են, բայց ամենայն հաւանականութեամբ նշանակեալ պայմանաժամէն պիտի լըմըննայ շինութիւնը, և գիծը բանիլ պիտի կարենայ սկսիլ ընդ մէջ Յոպպէի և Երուսաղէմի, որ ապաքէն շատ արդիւնաւոր լինել կը խոստանայ, եթէ ոչ շահագործող ընկերութեան համար անմիջապէս— զի գուցէ առաջին մի քանի տարիները ոչինչ չ'շահի—, այլ երկրին բարգաւաճման համար ընդհանրապէս, բստ որում Միջերկրականի ծովեզերքին ընդ Երուսաղէմի երկաթուղային արագ հաղորդակցութիւն մը նոյն երկրին անտարակոյս զարգացման գլխաւոր միջոցներէն մին կրնայ լինիլ։ Արդէն իսկ այդ արդիւնքըն երեւիլ սկսած է, զի գաղթական նոր շարժում մ'երեւալով զգալի կը լինի հետզհետէ. Բնականաբար գաղթականութիւն բսելով, դրսէն ներս գաղթում ըսել կ'ուզեմ և ոչ թէ ներսէն դուրս։ Եւ Երուսաղէմ թերեւս Թուրքիոյ այն բացառիկ և հազուադէպ քաղաքաց մէջ առաջինն է որ երթալով կը բազմանայ դրսէն եկող գաղթականներով, մինչ դժբաղդաբար շատ քաղաքներ հակառակ շարժում մ'ունին, ներսէն դուրս հոսանք մը ենթակայ լինելով։ Իրաց ներկայ երեւոյթէն դատելով, Երուսաղէմ դեռ շատ պիտի ծաղկի, մանաւանդ երբ շոգեկառքն իւր սուլումներն Յուդայի լեռներուն մէջ հնչել սկսի։

* * *

Լատինաց Պատրիարքը յանկարծ Հռոմ մեկնեցաւ անցեալ շաբաթ, Վատիկանի մի սեփական հրաւէրով, որոյ պատճառը անյայտ մնաց թէ՛ իրեն և թէ հասարակութեան։ Այլ ինչ որ ենթադրաբար կը խօսուի այժմ այս է թէ այդ Պատրիարքին իտալական հակամիտութիւնը Ֆրանսայի ախորժելի չ'գալով՝ նորա փոփոխութեան կ'աշխատի նա եւ թերեւս այդ ջանից արդիւնքն է, կ'ըսեն, այս անակնկալ մեկնումն յԵրուսաղէմէ առանց յայտնի պատճառի։

Եւ պէտք չէ կարծել թէ ֆրանսական և իտալական հակընդդիմութիւնք կրօնական կարգերու մէջ իսկ մուտ գտած չեն, զի ֆրանչիսկեանց մեծագոյն մասն իտալացի լինելով շատ անգամ ազգային զգացմանց կ'ստորադասեն կրօնական կամ իրենց կարգին կանոնական նկատողութիւնները։ Եւ Ֆրանսացիք այնքան իրաւունք ունին վշտանալու այդպիսի խտրութեանց դէմ, որքան ստոյգ է թէ այդ կրօնականաց հասոյթին մեծագոյն մասը ֆրանսական ջերմեռանդութեան արտադրութիւն է և ոչ իտալական։

* * *

Շատ անգամ առիթ ունեցած են ազգային լրագիրք արձանագրելու իրենց էջերուն մէջ թէ ի Բեթլեհէմ Ս. Ծննդեան տեղւոյն վրայ վէճք անպակաս են երեք բաժանակից ազգաց միջեւ, Հայոց, Յունաց, Լատինաց։ Այդ վէճերու գլխաւոր առիթներէն մինն ալ մի քանի լուսամուտ պատուհանաց կոտրուած ապակիները նորոգելու խնդիրն էր որ իբր 15 տարիէ ի վեր առկախ կը մնար, կարելի չ'լինելով համաձայնութիւն մը գոյացնել թէ երեք ազգերէն իւրաքանչիւրը ո՛րքան իրաւունք ունի նոցա նորոգութեան մէջ։ Այդ պատուհանաց անապակի մնալը, որով ձմեռ եւ ձիւնոտ եղանակներուն մէջ անձրեւ եւն կը տեղային եկեղեցւոյն ներսը, պատճառելով միանգամայն ցուրտ եւ հողմահոսանք, այնչափ զարմանալի կը թուէր ամէն ուխտաւորաց, ո՛ր ազգէ կ'ըլլայ թող ըլլայ, որ բոլորովին ապշած կը մնային բսելով թէ ինչ է պատճառը այդ անկանոն վիճակին։

Կայս. կառավարութիւնը զոր բիւրաւոր անգամ ձանձրացուցեր էին երեք ազգերն իրենց անզիջանող պահանջումներովը, տեսնելով թէ վերջապէս երեքն եւս աննահանջելի են իրենց առաջարկութեանց մէջ, իւր արդարասիրական և խաղաղասիրական ընթացքին հաւատարմութեամբ բարեհաճեցաւ իբրեւ երկրին տէր և վեհապետ՝ ինքը իւր կողմանէ շինել նոյն ապակիները վեհանձնաբար, առանց մէկ կամ միւս կողմի զրկանք մը պատճառելու։ Կայս. կառավարութեան այս արդար տնօրէնութիւնն, որ անցեալ շաբաթ գործադրուեցաւ, և այժմ կատարեալ իրողութիւն մ'է այլ եւս, ամէնէն աւելի մեզ, Հայոցս, նպաստաւոր եղաւ, զի բաց մնացող պատուհանաց ամենէն գլխաւորը ճիշդ մեր սեպհական բաժնին վրայ կը նայէր և մեծ դժուարութիւն կը պատճառէր, հոսելով ներս անձրեւ, փուք և հողմ մեր եկեղեցական երգեցողութեանց ժամանակ։ Հետեւապէս ամէնէն աւելի մեծ իրաւունք ունիմք ուրախանալու բարեխնամ Տէրութեան սոյն խնդրոյն այս կերպ առուած լուծումէն, որուն համար ազգն ողջոյն կրնայ խնդակցիլ Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան և Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր։

* * *

Շաբթուս Կ. Պոլսէն աստ հասան չորս մարմարինեայ գեղեցկակուռ գերեզմանաքարերը, զորս Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը ապսպրած էր, և որոց երկուքը պիտի դրուին Ն. Սըրբազնութեան երկու անմիջական նախորդաց, Երջանկայիշատակ Եսայի և Յովհաննէս Պատրիարքաց, մին Ադրիանուպոլսեցի Պօղոս Պատրիարքին և չորրորդը Պոլսոյ նախկին Յակոբ Պատրիարքին տապաններուն վրայ։ Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքն այսպէս կը ցուցնէ թէ ի՛նչպէս գնահատել գիտէ ազգին աշխատաւորաց և իւր սրբազան նախորդաց յիշատակը։

* * *

Այսօր, կիրակի, Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ, ազգային մեծանուն բարերար հանգուցեալ Աղա Մկրտիչ Սանասարեանի հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ Երուսաղէմի բոլոր Հայ Տաճարաց մէջ, ի Սբ. Յարութիւն Ս. Աստուածածնի գերեզմանին վրայ, ի Բեթլեհէմ Ս. Ծննդեան տեղւոյն վրայ։ Երէկ նոյնն եղած էր նաեւ Ս. Գլխադրին վրայ։ Միաբանական Ընդհ. Ժողովոյ Ատենապետ Գեր. Տ. Մամբրէ Եպիսկոպոս հոգեյոյզ պերճախօսութեամբ դրուատեց հանգուցելոյն արժանիքը զորս բացատրեց կորովի շեշտերով և Նախախնամութեան եռանդ շարժելով յունկնդիրս։ Յիշատակ արդարոց օրհնութեամբ եղիցի։

ԴԱՒՐԱՅԻ Ս. ՅԱԿՈԲԸ

ՍԵԲԱՍՏԻԱ, 24 յունիս

Կ'արժէ մի քանի պատմական տեղեկութիւններ տալ Դաւրայի և Ս. Յակոբայ վանքի մասին։

Դաւրայ հայաբնակ գիւղն՝ քաղաքիս հիւսիսակողմն կ'իյնայ եւ մէկ ժամ հեռաւորութիւն ունի. Մէշէքօւմ կոչուած լեռնաշղթայից ստորոտ բլրի մը վրայ շինուած է. կը պատմուի թէ՝ կռապաշտական դարուց մէջ աստ կը բնակի եղեր Դաւուռ անուն դեւ մը, որով իւր անուամբ Դաւուռ կը կոչուի եղեր իւր բընակավայրն եւս, Դաւրայի հանդէպ բարձրացող Սէյտէ Բէքէր կոչուած բրգաձեւ լերան վրայ մերթ կանգնելով՝ կը դիտէ եղեր իր չուրջն և շատ անգթութիւններ կը գործէ ճանապարհորդաց. սոյն բլուրն իւր տեսարանն եւ դիտարանն ըլլալուն ապացոյց՝ մինչ ցարդ իւր Սէյտէ անունն պահած է։ Վերջապէս երբ քրիստոնէութիւնը մուտ է գտեր ի Սեբաստիա, Քրիստոնեայ հաւատացեալք բերել կուտան զԱթաքինէ Հայրապետն, (կ'ըսուի թէ սոյն Հայրապետն քաղաքիս դէպ արեւմուտք Սաղլիկ անուն լերան և գեղի մօտն Պետախաուռ անուամբ վանք մ'ունէր, որոյ մաս մը աւերակներն կան դեռ ցարդ). սա գալով Սէյտէ Բէքէր մօտ կը խաչակնքէ քանիցս, հրէշն իսկոյն կը փախի եւ կապատանի ի Դաւուռ, բայց ինքն եւս հասնելով ի Դաւուռ, խսպառ կը հալածէ այդ սահմաններէն յապահովութիւն հաւատացելոց. յիշեալ Հայրապետն անկէ վերջ, անդ ամէն ժայռերու ճակատն հաւատավոր խաչանշաններ կը դրոշմէ՝ որք մինչ ցայժմ կան. Նաեւ անդ բազում այրեր ու փապարներ կը գտնուին՝ որոց նշանաւորներն են Ս. Յակոբ, Ս. Վարդան, եւ Ջաթալ Ս. Սարգիս, այս վերջինս մանաւանդ՝ գետնէն քանի մը մեթր բարձր, ապառաժէ փորուած սանդուխներով և նեղ երկդռանակով՝ ընդարձակ այր մ'է, որուն մէջ, դարակներ, խաչեր, պահարաններ եւ խորաններ փորուած են. Աթաքինէ Սուրբն անդ պատարագած է նաեւ կ'ըսուի, իսկ ոմանք այդ այրեր քրիստոնէական հալածանաց ժամանակներուն կը վերագրեն, ուր հաւատացեալք փախչելով քաղաքէն եկած ապաստանած են այդ ծակերու եւ ծերպերու մէջ, ոմանք անդ ծնած, ապրած, իրենց կրօնական եւ նիւթական պէտքերն հոգացած, նպաստաւորեցին պաշտած եւ ի մի բան անդ մեռած։

Ի վերջոյ երբ Սենեքերիմ Արծրունին փոխադրուեցաւ Սեբաստիա, կ'ըսեն թէ նորա որդին, Դաւիթ Արծրունին յիշեալ Դաւուռ վայրն ամարանոց մը կը հաստատէ՝ և իւր անուամբ Դաւթագիւղ կը կոչէ. մինչեւ մօտ ժամանակներս, այդ գիւղի մէջ աղօրիքի մօտն, իւր ամարանոցի ինչ ինչ հնութեան նմուշներն կը գտնուէին։

Դաւրայի այժմու գիւղն շատ սքանչելի է, եւ քաղաքիս զբօսավայրերու մէջ ամէնանշանաւոր տեղ մը կը բռնէ։ Խալիլ Րիֆաթ փաշայի նորակառոյց աւեր Փաշաբիւգայէն սկսեալ Դաւրայի ստորոտն եւ դէպ ի քաղաքն լայն ձոր մը ճեղքած է ջուրն, որ Մայրագում լեռներէն բխելով կ'իջնէ Բէդէր կոչուած զբօսավայրերն եւ Դաւրայի չուրջն հազար ու մէկ փտականւոյ ճիւղեր սփռել, և բազում ջրաղացներու երկայնաքարերն շարժել եւ ապա իջնել քաղաքն հասարակութեան պէտքերն հոգալու ձրիաբար, իւրաքանչիւր տան բակի մէջ։ Դաւրայի գիւղացիք երկրագործներ եւ քաջ աղօրէպաններ են. և գրեթէ քաղաքիս եւ չրջակայից աղօրէպանութիւնն իրենց ձեռքն է։

Անցնինք Ս. Յակոբայ. սա եւս Դաւրայի դէմը բլրակի մը վրայ շինուած է, և չուրջը մէկ երկու տարի առաջ ընդարձակ ծառաչատ պարտէզ մը տնկուած է, և չորս կողմը քարէ պատնէշ մը հիւսուած. Նախ մի քանի խաչերէ բաղկացեալ փոքրիկ անշուք մատուռ մ'էր. իսկ այժմ բաւական մեծ և շքեղ վանք մ'և բաւական սենեակներ կառուցուած են, որոյ կաթուղիկէի քառաձեւ Խաչն հեռուստ աչքեր ու ոտքեր կը քաշէ, և սրտեր ու հոգիներ կ'ելեկտրականացնէ, և ի մի բան ժողովուրդը կը հրապուրէ առ ինքն բնութեան իրեն շնորհած սքանչելեաց մասնակից ըլլալու։ Վանքին մի քիչ հեռին, կրկին զուրվայրի մը գագաթը կայ Վառվառայ սրբավայրը, զոր յոյներն անցեալ տարի ճգնեցան կորզել Հայոց ձեռքէն բայց չյաջողեցան. այժմ նորա չուրջն եւս պարիսպ քաշուած է։

* * *

Վերջապէս այս տարի եւս եկած հասած էր, օր մը մնացած էր ակնկալեալ Ս. Յակոբայ, յունիսի 17ն է, արդէն շատոնց օրացոյցն ծանուցած էր հայ հասարակութեան «[illegible]»ն որ քաղաքիս հասարակութեան լեզուով կը կոչուի աստ Ս. Յակոբայ եւ կամ Դաւրայ Փանայըրը. Նոյն շաբաթ օրն բաց են խանութներն, կանայք տանն առաւօտէ մինչ ցերեկոյ կ'զբաղին կերակուրներ և այլ պատրաստութիւններ տեսնելու, ուրախ են առ հասարակ այր թէ կին, ծեր թէ մանուկ, հարս թէ աղջիկ, երեկոյին կանուխ կ'երթան հանգչիլ մի քիչ մեղմացունելու ցերեկուան կրած ձանձրոյթն. արշալոյսէն առաջ ամէն մարդ ոտքի վրայ է հագուած կապուած, արանց և մանաւանդ՝ կանանց հոսանքներ կ'շտապեն հասնիլ ի Ս. Յակոբ, ամենավայելուչ տեղն գրաւելու. արեւը ծագած է. ամէն ընտանիք իրեն նախընտրած տեղն ուռիներու տակ նստած է. վաղուց սկսած են [illegible] ու [illegible], [illegible] ու [illegible], [illegible] ու [illegible] չորս կողմ արձագանգ սփռող ներդաշնակաւոր ձայներն. արեգակը կ'սկսի կամաց կամաց կրակ թափել չորս դին. ամէն ճակտի վրայ քրտինք կը սրսկէ, բայց երբ երթաս առուակի մը եզրն, ծառի մը տակ ընկողմանիլ, ընդհուպ զեփիւռը կուգայ լիզել անյագաբար, [illegible] թերին կը լրացունեն հազարաւոր ծառոց սոսափիւնը, թռչնոց դայլայլ, գորտին կռկռոց, վտակին խոխոջ, ջըրվէժի ոռնոց, ջրաղացներու թախթխալը, ժողովրդեան սրտաբուխ խաղերն ու երգեր, և աստ անդ փռուող Բագոսի որդւոց հոգւոյ և սրտի բուռն կրից աննշանակ և աննպատակ աղաղակներն։ Օրիորդներ և հարսներ խումբ խումբ [illegible] ֆոբին ֆալեյ ոտքերնին, մեծագին շրջազգեստներ հագած, և գլուխ ու լանջ ոսկւով, արծաթով և ադամանդներով զարդարած՝ Ս. Վարվառի [illegible] ի վեր կ'ելնեն նէյէք ընելու. քար կը փակցնեն ապառաժուտ քարերու վրայ. Նէյէքին [illegible] կ'ըլլայ՝ երբ մի փակցուած տեղի մը հանդիպի բարեբաղդաբար. վարէն քանի մը կիներ կը տեսնեն Ս. Յակոբայ գմբէթի մի կողմ հակումն, պատճառը կը հարցընէ ի նոցանէ մին. և ահա պատասխանը կը լսուի մէկէն, «ինչու որ ժամ չինեցին, չորս պատի մէջ առին Ս. Յակոբն, ասով հէրէ՛ք մնաց քոյրն—Ս. Վառվառն—տեսնելու, ան ալ զրդողեցաւ գումբէթը թոթվեց ծռեց։»

Բաղդաւոր էին այն ամ. ն հայ և մեծատուն թուրք ընտանիքներ՝ որք տարեկան աղօթի կամ օդափոխութեան համար եկած՝ վրաններ լարած էին շաբաթներ առաջ. վերջապէս երեկոյ կ'ըլլայ, նըւագաց, պարողաց և երգողաց ձայները կը մարին. պտղոց տօնավաճառը կը մերկանայ. ոգելից ըմպելեաց շիշեր կը պարպեն. քսակներ կը դատարկանան. [illegible], [illegible] ու [illegible] ձայները կը մարին այլ եւս, ժողովուրդը կը մեկնի ի քաղաք իւր ուխտը կատարելէ, բայց հարցուցանենք, արդեօք մեծամասնութիւնն այցելեց վանքն, ո՛վ գիտէ, անմիջապէս կը պառկին, սմքած ու տըքնած, առաւօտուն ուշ կ'ելլեն վասն զի ձանձրոյթ են։

Թարգմանչաց տօնին առթիւ յետ եկեղեցւոյ քահանայական դասը դպրոց երթալով պարզ հանդէս մը կատարուեցաւ, երգեր երգուեցան և գրաւոր եւ բերանացի ճառեր արտասանուեցան աշակերտաց կողմանէ, եւ Օգոստափառ Սուլթանին կենաց եւ Սեբաստեան բարերարաց հոգւոց աղօթքներ կատարուեցան։ Կրթական նախարարութեան թարգմանը, Չերքէզ Մուսա փաշայի որդին, առաջնորդութեամբ քաղաքիս Մէարիֆ [illegible] այցելեց ի Թարգմ. Մ. վարժ., Թուրքերէն, Ֆրանսերէն եւ Թուաբանութեան դասերը քննեց եւ գոհ ի սիրտ մեկնեցաւ։

Վ.

ԼԱ ՔԷՍ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ
Երաշխաւորեալ Դրամագլուխք
50000000 Ֆրանք
Ընդհանուր գործակալ Բոլոր Թուրքիոյ
Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆ 103
Եօրկիւտիւս խան Թիւ 1, Պահճէ գաբու Սթամպոլ

ՏՈՔԹ. ՊԵՏՐՈՍ ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ ժողովրդեան դիւրութիւն մը ըլլալու համար կը դարմանէ ձրիաբար, ամեն տեսակ և մասնաւորապէս արտաքին ու ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնքն, ամեն օր (բաց ի կիրակէէ) ժամը 2-4 ի Պահճէ գաբու Թիւ 18 Ց. Մերհամէթճեան էֆէնտի դեղարանը.
543 6—15

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՄԱՆՍ ՏԸ ԲԱՅԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վըկայեալ Ամստերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, Թիւ 80. Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ Եւրոպացւոց. երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները, և շաբաթ օրերը կը գտնուի ի Գատըգիւղ, Հայոց եկեղեցւոյ դիմաց Պ. Արման Էրկանի դեղարանը, կէս օրէն վերջ ժամ 3—6 Ը. Ե.
101 3—13

ԱԶԴ

Փօլէնեան շոգենաւը, Նաւապետ Ռեյլէյ, ամսոյս 19ին Օտեսայէն աստ դառնալով անմիջապէս Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի ուղղակի։

Փլօրէն շոգենաւը, Նաւապետ Բրիըր, Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ամսոյս 24ին։
ԷՏ. ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Գործակալ Նոյն շոգենաւոց ընկ.

ՍԴՐՈՒԴԻ ՄՕՍՈՒԽ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 188
Պարոնայք Սդրոդ և Պոսէն,
Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Ձկան Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։
Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարելու է Մորուս ձկան եղէն և կը յանձնարարեմ զայն։
ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՄԱՀՔԵՄԷԻ ՇԷՐԻՅԷՍԻՆՏԷՆ

Մէտինէի իւսկիւտարա Թապի Գըրգըլ գարիյէսի հուտուտը տախիլինտէ Իկլէթ պաղչէսի գարշըսընտա վագը քէօշկիւնտէ մուգիմ իքէն պունտան ագտէմ իրթիհալը տարը պագա խուէն միւշիրանը սալթանաթը Ալնիյէտէն ճէմիլ փաշանըն թերէքէսի եարընքի ճումաա կիւնիւնտէն իթիպարէն պէհէր ճումաա վէ բազար կիւնլէրի մէրհումը միւշարիլէյհանըն քէօշկլէրինտէ իւսկիւտար մահքէմէի շէրիյէսի մարիֆէթի իլէ թահրիր օլունաճաղընտան թերէքէի միւթէվէֆֆաի միւշարիլէյհատան էշեա իշթիրասընա թալիպ օլան զէվաթըն էյեամը մէզքիւրէլէրտէ հազըր պուլունմալարը իլան օլունուր։
29 զիլգատէ 307 211

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երզագ վէ հուպուպաթ անպարլարը իչիւն այրընաճագ սիպիր եաղը վէ տագիգ վէ սամանըն միւնագասասընա պաշլանաճաղընտան թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշէնպիհ կիւնլէրի Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ պուլունմալարը իլան օլունուր։
1 թէմմուզ 306
310 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Խանեա, Բրէվէզա, Լորոս, Միտիլլի, Զագոր, Բոնիչա մէվգըլէրինտէ սունուֆը միւխթելիֆէի ասքէրիյէնին իւչ եիւզ ալթը սէնէսի իլուլը իպթիտասընտան իւչ եիւզ եէտի սէնէսի աղոսթոսը զաւէսինէ տէկին իասրէֆլէրի իչիւն միւպայեա օլունաճագ զէյթ, չէքէր վէ կազ վէ հալթապ վէ Թուզըն չէհր հալը բունտէնին եիրմի իքինճի կիւնի գաբարը վիրիլուպ օմթիւզայիդէնճի կիւնի ինհալէյի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան պուլունաճ իքթիդասընա Թալիպ օլանլարըն մաղամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
3 Թէմմուզ 1890 269
Նօ. 3 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարընա ալընաճագ պէշ պին արշըն ճէտիտ իսքինաճօ պէհէր արշըն ճէտիտի սէքզէն տէօրթ փարայա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ թէմմուզըն պէշինճի կիւնիւ գարարը վիրիլէճէկի իլան օլունուր։
2 թէմմուզ 1890 266
Նօ. 2 3—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹԸ ԲՐԻԹԻՇ ԸՆԴ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ · ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 2,085,347

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դիւրութեան և ուղղութեան մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուժած վճարած են 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 · ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Տաիրէի ասկերիյէ չիւռիւպամըր իլէ Տէրսաադէթտէ էմաքին վէ մէվաքիի ասկէրիյէտէն հէր նէրէյէ թալէպ օլունուրսա ֆիըրէ օլունմագ իւզրէ միւպայեա օլունաճագ Իսկէնտէրիյէ հասըրըրնըն պէհէր մէթրօ միւրէպպաը պէշ ղրուշա վէ Թունուս հասըրըրնըն պէհէր մէթրօ միւրէպպաը տէօրթ ղրուշ օն փարայա թալիպ զուհուրունտէ օլսա թէմտիտը բուսմինի պէշինճի կիւնի գարարը գաթ'իսի վիրիլէճէկի վէ եէտինճի կիւնի. Խիւզաէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճագը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

31 Հազիրան 1890 · 267
Նօ. 56 · 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Իզմիր Փապրիգայի Հիւմայունի իչուն լիզըմ օլան պէշ եիւզ քիլօ թիլգամըն պէհէր քիլօսը տէօրթ ղուրուշա վէ Նիզամիյէ Սարրաճխանէ անպարընտա պիր սէնէտէ անպար մալինտէն իմալ իթթիրիլէճէք միւթէնէվվի էվանիի նուհասիյէնին չարգա չէքիլմիշ նէվինին պէհէր քիլօսը իւչ ղուրուշ տէօրթ փարա վէ չարգա չէքիլմէմիշ նէվինտէն պէհէր քիլօսը եիրմի պէշ փարա իւճրէթլէ իմալի թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլսա թէմտիտըն թօգուզունճու կիւնի գարարը վիրիլէճէկինտէն իթա վէ էվանինին իմալինէ վէ օնունճու կիւնի խիւզաէ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

2 Թէմմուզ 1890 · 268
Նօ. 1 · 3—3

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անտեսանելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց աս անուններն տրուած է. ջերմ և սարսուռ, թոքային ջերմ, պարբերական ջերմ, ընդհատեալ ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուսեալ մահաբեր նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և աղտաներու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտաւէտ ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգաց համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Միսաքեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա և Պոլսոյ։ 203

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ

Որոյ ամէն երկու շաբաթ կը ճամբէ Լիվերբուլէ և Ամերիկայէ ջելէ

Անունք	Թոնոյ	Անունք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4841
Էդրուրիա	7718	Պօթնիա	4535
Սէրվիա	7391	Սամարիա	2574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Կեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սըթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2143	Թրինիտատ	899
Փէսթար	1876	Մարոգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Morocco շոգենաւը Կալկաթէն աստ կ'սպասուի ամսոյս 17ին։

Cherbourg շոգենաւը Լիվերբուլէն աստ կ'սպասուի ամսոյս 21ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Բրիջիւք Հայլէ վաշա խան Ղալաթիա
85

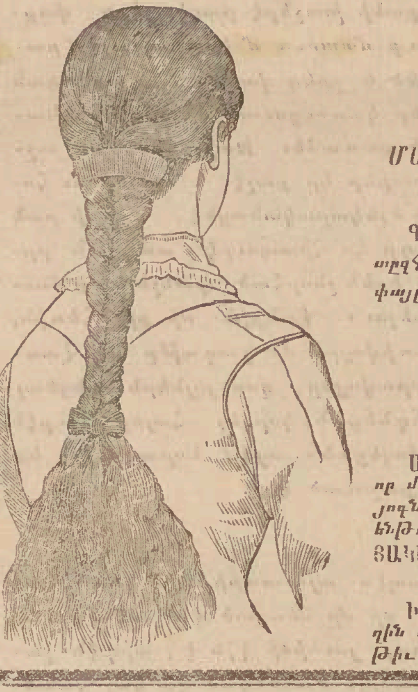

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ
ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒՔԻՆ ԵՒ ՊԵԽԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԻՐԵՆՑ ՈՅԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. կ'արգիլէ մազերուն թափիլը. Հեռացնէ բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմածախս չէ.

ՆԵՐԿ ՉԷ ՉԷ ԱՅՍ

փափաքեալ արդիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ 10—15 օր յետոյ

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մտատանջութիւններ ունին, կամսյ որ կոծ տուած են և մեծ յոգնութեանց ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ կոչուած է,

ՄԵԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ՄԹերանոց անգլիական, Վոյվոտա. Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 106

L'ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ · L'AVENIR DES FAMILLES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՍՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՅ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ
ԸՍՏ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂԻՈՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
61, ՌԷՊԻՒՊԼԻՔ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ 61 (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	ՄԻՆՉԵՒ ՑԱՅՍՕՐ ԵՂԱԾ Վ.ՃԱՐՈՒՄՆԵՐ
80,000,000 Ֆրանք	1,500,000 Ֆրանք

L'ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մ'ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել դրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմագիմի են, ինչպէս շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուսեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, Երաշխաւորութիւնք և Գլեմաճմարք՝ փոխառութեանց և ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, մանկանց համար օժիտք, հանգստեան անուէ ծերութեան համար, ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։ Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն սկսած է 1881 Յունուար 1 էն։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս Էֆէնտի Անպարճեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ 40. Պահչէ Գաբու, Պոլիս։ 5

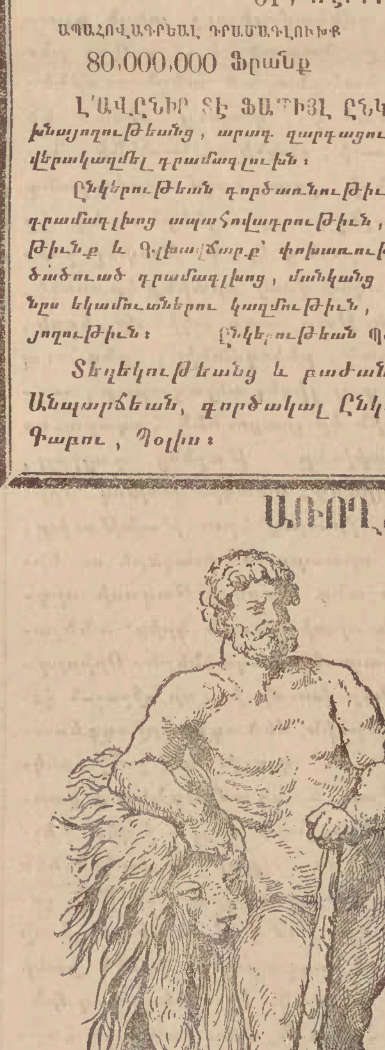

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿԵԱՆՔ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ —Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչև ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, գլխացաւք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարումն։

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապաշառումը. կը կազդուրէ կենսական ոյժերու ո և է կորուստ որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ սաստ հիւծմանց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ մտածող է. Միլիօնաւորներու զգացումներն եւ սփոփիչ կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւծ եւ ուղեղային զգայացութիւն կ'ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ զգայացութիւնն է։ Առնական կորովը կը կենդանացնէ մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հուժկու եւ սաստիկ առողջութիւն մը, ինչպէս որ կարելի է բոլոր պարագաներուն կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Ախորժակն կ'աւելցնէ, կը զտէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առողջութիւն մ կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեւէ ու գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան եւ ամուսնական կարողութեան նորոգ յաւելման եւ կորովութեան եւ բարօրութեան զգացման մը այլ վերահաստութիւնն հիւանդը չառնուր ի վեր կը սորվի էր։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Աչքերը աղօտներ կենսաւորութիւն կը կատարուի։ Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ։ Դէմքը կ'աւելի լինի, շրթունքը կը գունաւորին, աչքերը շողուն կը լինին, մորթը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'առնուն։

Զգուշացէք սոսկ նմանութիւններէն։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է իւր շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն առ բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England դրոշմ փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ եկած ազդուութիւն վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծել։

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ ՕՃԱՌԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԺԻՒՏ ԻՒՂ

Իբրև Հիփոֆոսֆիթ հոլ շուլ և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԹԻ և ՊՈՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ անուշահամ է

Մորուի ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իպոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղճմութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անոյշ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակալութիւնք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՇԼ 105

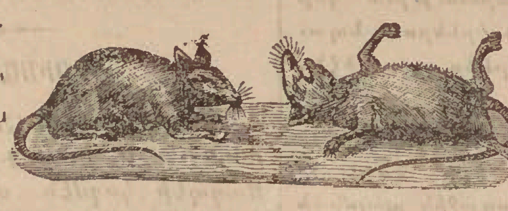

ՇԱՆԹԱՀԱՐՈՂ ԹՈՐՏ ԹՐԱՑԲ

ԳՈՒՍՈՅԻ ԿՈՏՈՐԻՉԸ

Կ'ոչնչացնէ մուկ, խլուրդ, կուզ, աղուէս, եւ կրծողներու ամէն դասը.

Ուրիշ ամէն արտադրութիւններէ գերազանց. Աննման յաջողութիւն. 106

Միակ արտադրութիւն որ չպարունակեր ո՛չ փոսփոր, ո՛չ արսենիք, ո՛չ ստրիքնին, ո՛չ թուրլու չէ·ւէն, ո՛չ ուրիշ-մը. Ո և է վտանգ չունի ընտանի անասնոց համար։

ԱՆՍԱՀՄԱՆ ԿԵՐՊՈՎ ԿՐՆԱՅ ՊԱՀՈՒԻԼ

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ ԴԻՒՐԻՆ · ԱՐԴԻՒՆՔՆ ԱՊԱՀՈՎ

Անվրէպ և աննման միջոց՝ բնաջինջ ընելու համար կրծող անասուններն որք ամէն բան կ'ոչնչացնեն և կը լափեն տուներու, հիւանդանոցներու, զօրանոցներու, ագարակներու, մաքսատանց, նաւարանաց, ո և է հաստատութեանց, գործարաններու և գաշտօրէից մէջ։

1889 դեկտեմբեր 24ին, Լինգըլնի [Անգլիա] նահանգին բնակարանները և դաշտերը արշաւեցին միլիոնաւոր մուկեր, որք մինչև իսկ աղաբեր կը խածնէին։ Լինգըլնի նահանգային խորհուրդը, ժողով գումարելով անցեալ դեկտեմբեր 27ին, արհեստից և երկրագործութեանց վնասաբեր այդ անասունները ոչնչացնելու համար ընդունեց ԹՈՐՏ ԹՐԱՅԲ աննման բաղադրութիւնը, որ մէկ քանի օր յետոյ գիտական ճշմարիտ յաջողութիւն մը ունեցաւ և բնաջինջ ըրաւ անասունները։

Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ, Ռումանիոյ և Յունաստանի համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, անգլիական մթերանոց, 95, 97, Եիւքսէք-Գալտըրըմ, Վոյվոտա, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

ԻԼԱՆ

Այա Սօֆիա Ճատտէսինտէ Սագա չէշմէսի իթթիսալինտէ մուգատտէմա իրամըլըլը Թարաֆընտան Թէքքէ վէ մէքթէպ ինշասը իչիւն իշթիրա օլունան Մուխթար պէյ գօնագը նամը իլէ մաարուֆ օն պիր պին տէօրթ եիւզ զիրա աթիգ արսայը հավի գատիմ պինա սաթըլմագտա տըր։

Մէզքիւր արսա Նէրէ Պաթման մահալլէսինէ մախսուս օլան սուտան մատա պիր մաաուրա մաի լէզիզի տախի հավի օլուպ չիմտիլիք իքի պին օւ-մանլը լիրասընա Թալիպի պուլունտուղընտան իշպու թէմտիտըն փէրտէն օնպէշ կիւն խիթամընտա գաթ'ի գարարը վէրիլէճէյինտէն թալիպ օլանլարըն մութալայէ օլունմասը տըր։

Միւտտէթի մէզքիւրէ զարֆընտա Թալիպի պուլունան զէվաթըն Վալիտէ խանընտա Իբրահիմ Թիւճճարը միւթէշէպպիրանընտան Էմին իւլ թիւճճար Հաճի Միրզա Շէֆի աղանըն խանտա Ալիթէրօ զահիլէթտարը խաղրէսինէ միւրաճաաթ պույուրմալարը իլան օլունուր։

209 · 2—30

Ատենապետ Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1890 Մայիս 17 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տնօրինութիւն

Բուլէ կէօնիւէ օրերէն) Եւրոպական եալըլարէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց երթևեկութիւնը
Ժ. Վ. · Թ.

11 — Ենիմ. Մէզարգ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիքէօյ Պօյաճք. (Ենիգիւղի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 25
11 40 Ենիմ. Մէզգ. Պէօյ. Թարպ. Ենիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար (Արնաւուտ գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 19
12 35 Ռ. Ա. Գավագ Մէզգ, Պէօյ. Թարապ. Պէյգօզ մինչև Գանտիլլի [Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղրդկցի. ուր. օրերը Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշիք] 20
12 40 Ենիմ. Մէզարգ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիքէօյ Սթէն. Միրկ. Պօյաճք. Ռ. Հիսար (Արնաւուտ գիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի) (Ուրբաթ օրերը ժամ 1 15ին, Ենիմ. Պէյքէք պիտի հանդիպի և Պէյքէքի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 18
1 30 Ենիմ. Մէզարգ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Պէշիք. (Ենիգիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէ) 32
2 5 Ենիք. Սթէն. Միրկէն Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէյքէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 25
2 5 Ռ. Ա. Գավագ Ենիմ. Մէզարգ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Ռ. Պաշճէ Չուպգ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիք (ուրբաթ օրեր ժամ 2ին Ենիմ. էն պիտի մեկնի) 33
2 45 Ենիմ. Մէզգ. Պէօյ. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէյքէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 19
4 15 Ենիմ. Մէզգ. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէյքէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 18
5 45 Ենիմ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Սթէննա Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէյքէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 22
7 — Ենիմ. Մէզարգ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշգ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 1
8 5 Ա. և Ռ. Գավագ Ենիմ. Մէզարգ. Պէօյ. Թար. Ենիք. Սթէնիա Միրկ. Ռ. Հիսար Պէյքէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 20
10 — Մէզարգ. Պէօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշ. 34

Արնաւուտգիւղէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

11 — Պէյքէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 33
11 25 Ռ. Հիսար Պէյքէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 1
11 35 Ենիք. Սթէն. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէյքէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 22
12 — Պէյքէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 22
12 30 Ռ. Հիսար Պէյքէք Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիքթաշ 2
1 5 Պէյքէք Արնաւուտ. Գուրչ. Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ Գապ. 1
1 40 Ռ. Հիսար Պէյքէք Արվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 23
2 30 Պէյքէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. (Ուրբաթները 2 15ին) 25
3 15 Պէյքէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. (ուրբաթները ժամ 3ին) 2
4 15 Պէյքէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 25
10 — Պէյքէքէն ուղղ. կամրջ. բացի ուրբաթէ 28
11 10 Պէյքէքէն ուղղակի կամուրջ ուրբաթ օրերը Ռ. Հիսարէն 2

Անատոլուի եալըլարէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

11 20 Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. 34
11 40 Պէյգօզ Բաշգ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլ. պիտի հղրդկցի.) 23
12 10 Պէյքէք Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ 28
1 — Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Իւսկ. 34
1 15 Պէյգօզ Բաշգ. Չուպուգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլ (Գանտիլ. պիտի հղրդ.) (Ուրբաթ օրերը Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք.) 20
1 50 Պէյգօզէն Ենիգիւղ անտի եւ բոլոր եալըներէ մինչև Պէշիք. (բացի ուրբաթէ) 25
2 5 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 22
3 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզկ. Պէշիքթաշ (Բացի ուրբաթէ) 34
2 50 Պէյգ. Բաշգ. Չուպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք (ուրբթ. 2.30ին 33
4 5 Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ Պէյլէր. Գուզ. Իւսկիւտար 32
4 15 Պէյգօզ Բաշգ. Չուպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիկ. (ուրբաթ օրեր ժամ 4ին Մէզարգ. էն մեկնելով Պէօյիւքտ. և Թարապիա պիտի հանդիպի։ 28

6 45 Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
9 5 Պէօյիւք. Թարապիա Պէյգ. Բաշգ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իւսկիւտար 23
9 30 Պէյգօզէն ուղ. կամրջ. (բացի ուրբաթէ) 33
10 20 Գանտիլ. ուղ. կամրջ. ուրբաթները Չէնկ. 19
11 — Գուզկ. էն ուղղակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ) 22
10 55 Չէնկ ուղղակի կամուրջ 2

(Բուլէ կէօնիւէ օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եալըլար երթևեկող շոգենաւուց ժամերը

12 Պէշիք Օրթաք. Գուրչ. Նավ. Պէյքէք Ռ. Հիսար Էմիրկ. Ենիգ. Թարպ. Պէյք. Մէզարգ. Ենիմ. Ռ. և Ա. Գավագ (ուրբաթները մինչև Ենիմ. և Պէյգօզ պիտի հանդիպի) 33
1 15 Պէշ. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Ռ. Հիսար Պօյաճք. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Ենիմ. 19
2 30 Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Արնավուտ. Պէյքէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պէօյ. Մէզարգ. Ենիմ. 18
2 45 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշգ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմահալլէ 1
3 20 Պէշիքթ. Օրթ. Գուրչ. Արնավ. Պէյքէք (բացի ուրբաթէ) 25
4 — Պէշիք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէյքէք Ռ. Հիսար Պօյճ. Սթէննա Ենիք. Թարպ. Պէօյք. Մէզար. Ենիմ. 22
5 — Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. և Ռ. Հիսար Գանլ. Միրկ. 2
6 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէյքէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգօզ Թարապ. Պէ. Իւքտ. Մէզր. Ենիմ. և Գավագներ 20
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտիլ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Գանլ. Ենիք. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյիւք. 23
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Մէզար. Պէօյ. 34
9 15 Պէշիք. Օրթաք Գուրչ Արնավ. Պէյքէք (ուրբաթները Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէյք. Մէզարգ. հանդիպելով Ենիմահալլէ պիտի երթայ) 28
9 55 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէյքէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյ. Մէզգ. Ենիմ. (բացի ուրբաթէ) 25
10 — Ենիք. Թարպ. Պէօյ. Մզգ. Ենիմ. [Բացի ուրբաթէ] 18
10 40 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք. Թարպ. Պէօյիւքտէրէ. Մէզար. Ենիմ (ուրբաթները Օրթագիւղ) 20
11 20 Ենիք. Թարպ. Պէօյ. Մէզգ. Ենիմ. (ուրբաթները Արնաւուտ գիւղ) 19
11 35 Պէյքէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք. (ուրբաթները Պէշիքթաշ) 22

Կամուրջէն Արնաւուտգիւղ երթևեկող շոգենաւուց ժամերը

12 25 Ուղղակի Պէյքէք 1
1 — Ուղղակի Ռ. Հիսար 23
2 40 Ուղղակի Պէյքէք (ուրբ. 2.25ին) 2
10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէյքէք (Ուրբաթ օրերը 10 15ին և Ռ. Հիսար Վափօր Ենիգ. շոգ. հետ պիտի հաղ.) 1
11 15 Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէյքէք Ռ. Հիսար. Պօյաճք. 28
11 40 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէյքէք 2
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. 1

Կամուրջէն Անատոլուի եալըլար երթևեկող շոգենաւուց ժամերը

12 20 Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլքէօյ Վանիք. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշգ. Պէյգօզ (բացի ուրբաթէ) 25
12 25 Ուղղակի Գանտիլլի 34
1 — Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտիլլի 22
2 25 Ուղղակի Գանտիլլի [Բացի ուրբաթէ] 34
2 35 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բաշգ. Պէյգ. ուրբաթ օրերը Չէն ելլելով Թարպ. Պէօյիւքտէրէ հանդիպելով Մէզարգ. պիտի երթայ 23
3 25 Ուղղակի Գանտիլլի 32
8 15 Գուզկ Պէյլ. Չէնկ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշգ. Պէյգօզ (Բացի ուր.) 33
9 25 Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 19
10 5 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշգ. Պէյգ. Թարապ. Մէզարգ. Գավագներ [ուրբաթները Գուզ. Չէնկ. Պէօյիւք.] 32
10 10 Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. (բացի ուրբաթէ) 2
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 22
10 45 Պէշիքթաշ Գուզգունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտ. Պէյքէք (Ուրբաթ օրերը Իւսկ. 33
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշգ. Պէյգօզ (ուրբթ. Գուզկ.) 23
11 45 Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. 34

Ամէն ուրբաթ առաւօտ երկուքին քառորդ անցած կամուրջէն շոգենաւ մը ելլելով ուղղակի Պէյքէք.

Ամէն ուրբաթ օր կամուրջէն ժամ չորսին շոգենաւ մը ելլելով Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշգ. Պէյգօզ Թրպ. Պէօյք. Մէզգ. հանդիպելով Ենիմ. պիտի երթայ։

Ամէն ուրբաթ երեկոյ տասնուկէսին Ենիմ. շոգենաւ մը ելլելով Մէզգ. Պէօյք. Թարպ. Պէյգօզ Բաշգ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

Դարձեալ ամէն ուրբաթ երեկոյ Ենիմ. տասնմէկին շոգենաւ մը ելլելով Մէզգ. Պէօյք. Թարպ. Պէյգօզ Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պէշիք. հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	6 30 Պէշիք	— —	6 15
11 —	7 5	11 20	7 5
11 30	8 — Վափ.	12 — Պէշիք	8 15 Պէշիք
12 —	8 20 Պէշիք	12 20	9 5
12 30 Պէշիք.	9 —	1 — Վափ.	9 50
1 —	9 30	1 20	10 10 Պէշիք
1 35 Վափ.	10 — Ֆէրպ.	1 45 Պէշիք.	10 30 Ֆէրպ.
2 — Պէշիք	10 20 Պէշիք	2 15	10 40 Գզ.
2 30	10 50	3 — Պէշիք	11 —
3 —	11 — Գուզկ.	2 35 Վափ.	11 20 Ֆէրպ.
3 15 Ֆէրպ.	11 10 Ֆէրպ.	4 15 Պէշիք	11 20
3 45 Պէշիք	11 20	3 45 Ֆէրպօթ	11 50
4 35 Վափ.	11 40	5 15 Վափ.	11 55 Գզ.*
4 45 Ֆէրպ	12 5	5 5	12 5
5 5	— —	5 15 Ֆէրպօթ	— —
6 —	— —	5 35 Պէշիք.	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	6 —	— —	— —
11 —	7 5 Պէշիք	11 20	6 15
11 45	8 — Վափ.	12 10	7 5
12 30 Պէշիք**	8 20 Պէշիք	12 40 Պէշիք	8 15 Պէշիք.
1 15	9 — Պէշիք	1 20	9 5
2 —	9 30	2 10 Պէշիք	9 45
3 45	10 — Ֆէրպ.	2 40	10 10 Պէշիք
3 20	10 10 Պէշիք	3 10 Պէշիք	10 30 Ֆէրպ.
3 15 Ֆէրպօթ	10 40	3 45 Ֆէրպօթ	10 40
4 — Պէշիք.	11 10 Ֆէրպ	4 30	11 20 Ֆէրպ.
4 35 Վափ.	11 10	5 — Վափ.	11 20
5 10 Պէշիք	11 40	5 15 Ֆէրպօթ	11 40
4 45 Ֆէրպօթ	12 5	5 25 Պէշիք.	12 5

* Այս երթևեկութիւն հրեից տօներուն, և շաբաթ օրերը Գուզկ. չպիտի հանդիպի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

1 45 Հարէմէն Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
4 15 » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին
1 20 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի կիր.)
3 45 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի ուր.)
10 10 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի ուրբաթ և կիրակի օրերէն)
11 10 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (Կիրակի և ուրբաթ օրերը ժմ. 10 30 ին).

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԻՒՏԱՐ

ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՅ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Ենի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի)
3 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։ 12